

คำวินิจฉัยที่ ๑๒ - ๑๔/๒๕๕๓

เรื่องพิจารณาที่ ๒๖/๒๕๕๒

เรื่องพิจารณาที่ ๒๘/๒๕๕๒

เรื่องพิจารณาที่ ๔๔/๒๕๕๒

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ศาลรัฐธรรมนูญ

วันที่ ๓ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๕๓

ระหว่าง	{	ประธานวุฒิสภา	ผู้ร้องที่ ๑
		สมาชิกวุฒิสภา	ผู้ถูกร้องที่ ๑ ถึงที่ ๑๖
ระหว่าง	{	ประธานสภาผู้แทนราษฎร	ผู้ร้องที่ ๒
		สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	ผู้ถูกร้องที่ ๑๗ ถึงที่ ๒๙
ระหว่าง	{	ประธานสภาผู้แทนราษฎร	ผู้ร้องที่ ๓
		สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	ผู้ถูกร้องที่ ๓๐ ถึงที่ ๔๕

เรื่อง สมาชิกวุฒิสภาและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกระทำการต้องห้ามอันเป็นเหตุให้สมาชิกภาพสิ้นสุดลง
ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ หรือไม่

ประธานวุฒิสภาและประธานสภาผู้แทนราษฎรส่งเรื่องของคณะกรรมการการเลือกตั้ง รวม ๓ คำร้อง
ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่า สมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภา จำนวน ๑๖ คน และสมาชิกภาพ

ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จำนวน ๒๙ คน สิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ หรือไม่

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้ว เห็นว่า ทั้งสามคดีมีประเด็นแห่งคดีเป็นเรื่องเดียวกัน จึงมีคำสั่งให้รวมการพิจารณาคดีเรื่องพิจารณาที่ ๒๖/๒๕๕๒ เรื่องพิจารณาที่ ๒๘/๒๕๕๒ และเรื่องพิจารณาที่ ๔๔/๒๕๕๒ ทั้งสามคดีเข้าด้วยกันเพื่อความสะดวกในการดำเนินกระบวนการพิจารณา โดยให้เรียกประธานวุฒิสภา เป็นผู้ร้องที่ ๑ และเรียกประธานสภาผู้แทนราษฎร เป็นผู้ร้องที่ ๒ และที่ ๓ เรียกสมาชิกวุฒิสภา ผู้ถูกร้องในคดีเรื่องพิจารณาที่ ๒๖/๒๕๕๒ จำนวน ๑๖ คน เป็นผู้ร้องที่ ๑ ถึงที่ ๑๖ เรียกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ผู้ถูกร้องในคดีเรื่องพิจารณาที่ ๒๘/๒๕๕๒ จำนวน ๑๓ คน เป็นผู้ร้องที่ ๑๗ ถึงที่ ๒๙ และเรียกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ผู้ถูกร้องในคดีเรื่องพิจารณาที่ ๔๔/๒๕๕๒ จำนวน ๑๖ คน เป็นผู้ร้องที่ ๓๐ ถึงที่ ๔๕ ตามลำดับ

ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบคำร้องทั้งสาม สรุปได้ดังนี้

คณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณารายงานการไต่สวนแล้วรับฟังข้อเท็จจริงตามการไต่สวนของคณะกรรมการไต่สวนและมีคำวินิจฉัยสั่งการ ตามมติในการประชุมครั้งที่ ๖๙/๒๕๕๒ เมื่อวันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๕๒ มติในการประชุมครั้งที่ ๗๙/๒๕๕๒ เมื่อวันที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๕๒ และมติในการประชุมครั้งที่ ๙๙/๒๕๕๒ เมื่อวันที่ ๙ กันยายน ๒๕๕๒ ตามลำดับ ให้ส่งเรื่องไปยังผู้ร้องที่ ๑ ผู้ร้องที่ ๒ และผู้ร้องที่ ๓ เพื่อส่งเรื่องไปยังศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยสมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภา และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ผู้ถูกร้องรวม ๔๕ คน ดังนี้

ศาสตราจารย์เกียรติคุณตรีังใจ บุรณสมภพ ผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยนายนนท์ บุรณสมภพ คู่สมรส ถือหุ้นในบริษัท ทรุ คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) นายถาวร สีนุตพงษ์ ผู้ถูกร้องที่ ๒ ถือหุ้นในบริษัท ทีพีไอ โพลีน จำกัด (มหาชน) นายบุญชัย โชควัฒนา ผู้ถูกร้องที่ ๓ ถือหุ้นในบริษัท สหโคเจน (ชลบุรี) จำกัด (มหาชน) และนางลัดดา โชควัฒนา คู่สมรส ถือหุ้นในบริษัท สหโคเจน (ชลบุรี) จำกัด (มหาชน) นายพิชัย อุตมาภินันท์ ผู้ถูกร้องที่ ๔ โดยนางนุชนาฏ อุตมาภินันท์ คู่สมรส ถือหุ้นในบริษัท ทีพีไอ โพลีน จำกัด (มหาชน) นางพรพันธุ์ บุญยรัตพันธุ์ ผู้ถูกร้องที่ ๕ โดยพลเอก นิพัทธ์ บุญยรัตพันธุ์ คู่สมรส ถือหุ้นในบริษัท ปตท. เคมิคอล จำกัด (มหาชน) นายสมชาย แสวงการ ผู้ถูกร้องที่ ๖ โดยนางธิดาวรรณ ประยงพันธุ์ คู่สมรส ถือหุ้นในบริษัท ผลิตภัณฑ์ไฟฟ้าราชบุรีโฮลดิ้ง จำกัด (มหาชน) นายวรวิทย์ โรจนพานิช ผู้ถูกร้องที่ ๗ โดยนางประภัสสร โรจนพานิช คู่สมรส ถือหุ้นในบริษัท

ทางด่วนกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) นายสิทธิศักดิ์ ยนต์ตระกูล ผู้ถูกร้องที่ ๘ ถือหุ้นในบริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน) นายสุพจน์ เลียดประถม ผู้ถูกร้องที่ ๙ ถือหุ้นในบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) นางพิกุลแก้ว ไกรฤกษ์ ผู้ถูกร้องที่ ๑๐ โดยนายวัลลภ อธิคมประภา คู่สมรส ถือหุ้นในบริษัท ปตท. เคมีคอล จำกัด (มหาชน) บริษัท ทีพีโอ โพลีน จำกัด (มหาชน) บริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน) และบริษัท ทีทีแอนด์ที จำกัด (มหาชน) นายจรัส จึงยิ่งเรืองรุ่ง ผู้ถูกร้องที่ ๑๑ ถือหุ้นในบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) บริษัท ปตท.สำรวจและผลิตปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน) และบริษัท ผลิตไฟฟ้า จำกัด (มหาชน) พลตำรวจเอก โกวิท ภักดีภูมิ ผู้ถูกร้องที่ ๑๒ ถือหุ้นในบริษัท ระบบขนส่งมวลชนกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) และนางดวงใจ ภักดีภูมิ คู่สมรส ถือหุ้นในบริษัท ปตท. เคมีคอล จำกัด (มหาชน) นางนฤมล ศิริวัฒน์ ผู้ถูกร้องที่ ๑๓ โดยนายชัยภักดิ์ ศิริวัฒน์ คู่สมรสถือหุ้นในบริษัท ทีพีโอ โพลีน จำกัด (มหาชน) นายจิตติพงษ์ วิริยะโรจน์ ผู้ถูกร้องที่ ๑๔ ถือหุ้นในบริษัท ซิน คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) นายสมชาติ พรรณพัฒน์ ผู้ถูกร้องที่ ๑๕ ถือหุ้นในบริษัท ทีทีแอนด์ที จำกัด (มหาชน) และนางรจนา พรรณพัฒน์ คู่สมรส ถือหุ้นในบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) บริษัท ปตท.สำรวจและผลิตปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน) บริษัท ทู คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) และบริษัท ทีทีแอนด์ที จำกัด (มหาชน) นางอัจฉรา เตชฤทธิพิทักษ์ ผู้ถูกร้องที่ ๑๖ ถือหุ้นในบริษัท ปตท. เคมีคอล จำกัด (มหาชน) และบริษัท ทีพีโอ โพลีน จำกัด (มหาชน) และนายชาติชาย เตชฤทธิพิทักษ์ คู่สมรส ถือหุ้นในบริษัท ผู้จัดการ จำกัด นายสุเทพ เทือกสุบรรณ ผู้ถูกร้องที่ ๑๗ ถือหุ้นในบริษัท ทู คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) นายอนุชา บุรพชัยศรี ผู้ถูกร้องที่ ๑๘ ถือหุ้นในบริษัท ทางด่วนกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) บริษัท โทเทิล แอ็คเซ็ส คอมมูนิเคชั่น จำกัด (มหาชน) นายสมเกียรติ ฉันทวานิช ผู้ถูกร้องที่ ๑๙ ถือหุ้นในบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) และบริษัท ปตท.สำรวจและผลิตปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน) นายสรารุท อ่อนละมัย ผู้ถูกร้องที่ ๒๐ ถือหุ้นในบริษัท โทเทิล แอ็คเซ็ส คอมมูนิเคชั่น จำกัด (มหาชน) นายเชียรชัย สุวรรณเพ็ญ ผู้ถูกร้องที่ ๒๑ ถือหุ้นในบริษัท อสมท จำกัด (มหาชน) นางสาวนริศา อติเทพวรพันธ์ ผู้ถูกร้องที่ ๒๒ ถือหุ้นในบริษัท ผลิตไฟฟ้า จำกัด (มหาชน) นายสัมพันธ์ ทองสมัคร ผู้ถูกร้องที่ ๒๓ ถือหุ้นในบริษัท ผลิตไฟฟ้า จำกัด (มหาชน) นายจตุติ ไกรฤกษ์ ผู้ถูกร้องที่ ๒๔ ถือหุ้นในบริษัท ทีพีโอ โพลีน จำกัด (มหาชน) และนางสมานจิตต์ ไกรฤกษ์ คู่สมรส ถือหุ้นในบริษัท จัสมิน อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด (มหาชน) บริษัท ทู คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) บริษัท ทีทีแอนด์ที จำกัด (มหาชน) และบริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน) นายเจือ ราชสีห์ ผู้ถูกร้องที่ ๒๕ โดยนางสมผิว

ราชสีห์ คู่สมรส ถือหุ้นในบริษัท ทรุ คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) และบริษัท โกลว์ พลังงาน จำกัด (มหาชน) นายลาภศักดิ์ ลาภาโรจน์กิจ ผู้ถูกร้องที่ ๒๖ โดยนางสุไหม ลาภาโรจน์กิจ คู่สมรส ถือหุ้นในบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) นางนิภา พริ้งสุลกะ ผู้ถูกร้องที่ ๒๗ โดยนายแพทย์ กำธร พริ้งสุลกะ คู่สมรส ถือหุ้นในบริษัท ทางด่วนกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) นายไตรรงค์ สุวรรณคีรี ผู้ถูกร้องที่ ๒๘ โดยนางนุช สุวรรณคีรี คู่สมรส ถือหุ้นในบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) นางสาวเฉลิมลักษณ์ เกียรติทรัพย์ ผู้ถูกร้องที่ ๒๙ ถือหุ้นในบริษัท ทรุ คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) และบริษัท ทีทีแอนด์ที จำกัด (มหาชน) นายเกื้อกูล ด่านชัยวิจิตร ผู้ถูกร้องที่ ๓๐ โดยนางนลินี ด่านชัยวิจิตร คู่สมรสถือหุ้นในบริษัท ปตท.สำรวจและผลิตปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน) นางสาวตรีณัฐ เทียนทอง ผู้ถูกร้องที่ ๓๑ ถือหุ้นในบริษัท พี.ที.เอ. คอนสตรัคชั่น จำกัด นายเสนาะ เทียนทอง ผู้ถูกร้องที่ ๓๒ โดยนางอุไรวรรณ เทียนทอง คู่สมรส ถือหุ้นในบริษัท ทางด่วนกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) นางมลิวลัย ัญญสุกุลกิจ ผู้ถูกร้องที่ ๓๓ ถือหุ้นในบริษัท ปูนซีเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน) บริษัท ปูนซีเมนต์นครหลวง จำกัด (มหาชน) บริษัท ปตท.สำรวจและผลิตปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน) และบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) นายสุนัย จุลพงศธร ผู้ถูกร้องที่ ๓๔ โดยนางเสาวลักษณ์ จุลพงศธร คู่สมรส ถือหุ้นในบริษัท ปตท.สำรวจและผลิตปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน) นายสมพล เกยุราพันธุ์ ผู้ถูกร้องที่ ๓๕ ถือหุ้นในบริษัท ทีทีแอนด์ที จำกัด (มหาชน) และบริษัท ทีพีไอ โพลีน จำกัด (มหาชน) นายสาธิต เทพวงศ์ศิริรัตน์ ผู้ถูกร้องที่ ๓๖ ถือหุ้นในบริษัท ทีทีแอนด์ที จำกัด (มหาชน) นางปานหทัย เสรีรักษ์ ผู้ถูกร้องที่ ๓๗ ถือหุ้นในบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) บริษัท ชิน คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) บริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน) บริษัท บ้านปู จำกัด (มหาชน) บริษัท ปูนซีเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน) บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) บริษัท อินเทอร์เน็ตประเทศไทย จำกัด (มหาชน) บริษัท ยูไนเต็ดคอมมูนิเคชั่น อินดัสตรี จำกัด (มหาชน) บริษัท อีคอนนิวส์ จำกัด บริษัท ศิลาภินิหอ่อน จำกัด และบริษัท สหโคเจน (ชลบุรี) จำกัด (มหาชน) นายเอี่ยม ทองใจสด ผู้ถูกร้องที่ ๓๘ ถือหุ้นในบริษัท ปูนซีเมนต์เอเชีย จำกัด (มหาชน) นายไพโรจน์ ต้นบรจจ ผู้ถูกร้องที่ ๓๙ ถือหุ้นในบริษัท โกลว์ พลังงาน จำกัด (มหาชน) นายบุญจง วงศ์ไตรรัตน์ ผู้ถูกร้องที่ ๔๐ โดยนางกาญจนา วงศ์ไตรรัตน์ คู่สมรส ถือหุ้นในบริษัท ไออาร์พีซี จำกัด (มหาชน) และบริษัท ปตท.สำรวจและผลิตปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน) นายรังสรรค์ วันไชยธนวงศ์ ผู้ถูกร้องที่ ๔๑ ถือหุ้นในบริษัท ชิน คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) บริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน) และบริษัท ซีเอส ล็อกซอินโฟ จำกัด

(มหาชน) ร้อยโท ปรีชาพล พงษ์พานิช ผู้ถูกร้องที่ ๔๒ ถือหุ้นในบริษัท อสมท จำกัด (มหาชน) บริษัท ปตท.สำรวจและผลิตปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน) และบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) นายอัสนี เชิดชัย ผู้ถูกร้องที่ ๔๓ โดยนางลินดา เชิดชัย คู่สมรส ถือหุ้นในบริษัท ทรุ วิชั่นส์ จำกัด (มหาชน) หม่อมราชวงศ์กิติวัฒนา (ไชยันต์) ปกมนตรี ผู้ถูกร้องที่ ๔๔ ถือหุ้นในบริษัท ทีทีแอนด์ที จำกัด (มหาชน) นายมานิต นพอมรบดี ผู้ถูกร้องที่ ๔๕ ถือหุ้นในบริษัท ปตท.สำรวจและผลิตปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน) บริษัท ทรุ คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) และบริษัท ทีพีไอ โพลีน จำกัด (มหาชน)

ผู้ร้องที่ ๑ ผู้ร้องที่ ๒ และผู้ร้องที่ ๓ พิจารณาแล้วเห็นว่า เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง ขอให้ส่งเรื่องสมาชิกวุฒิสภาและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งสี่สิบห้าคน กระทำการอันต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ เป็นเหตุให้สมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภาและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรดังกล่าวสิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๑๙ (๕) และมาตรา ๑๐๖ (๖) ประกอบมาตรา ๒๖๕ วรรคหนึ่ง (๒) (๔) และมาตรา ๔๘ ผู้ร้องที่ ๑ ผู้ร้องที่ ๒ และผู้ร้องที่ ๓ จึงส่งเรื่องมายังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๑ วรรคสาม

ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาเบื้องต้นมีว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจรับคำร้องทั้งสามนี้ ไว้วินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๙๑ หรือไม่ พิจารณาแล้วเห็นว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๑๙ บัญญัติว่า “สมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภาสิ้นสุดลง เมื่อ ... (๕) กระทำการอันต้องห้ามตามมาตรา ๑๑๖ มาตรา ๒๖๕ หรือมาตรา ๒๖๖” มาตรา ๑๐๖ บัญญัติว่า “สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลง เมื่อ ... (๖) กระทำการอันต้องห้ามตามมาตรา ๒๖๕ หรือมาตรา ๒๖๖” และมาตรา ๙๑ วรรคสาม บัญญัติว่า “ในกรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งเห็นว่าสมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาคนใดคนหนึ่งมีเหตุสิ้นสุดลงตามวรรคหนึ่ง ให้ส่งเรื่องไปยังประธานแห่งสภาที่ผู้นั้นเป็นสมาชิก และให้ประธานแห่งสภานั้นส่งเรื่องไปยังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัยตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง” ดังนั้น เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งเห็นว่าผู้ถูกร้องทั้งสี่สิบห้าคนกระทำการอันเป็นการต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๖๕ วรรคหนึ่ง (๒) และ (๔) ประกอบมาตรา ๔๘ เป็นเหตุให้สมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภาและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องทั้งสี่สิบห้าคนสิ้นสุดลง ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ แล้วมีมติให้ส่งเรื่องไปยังประธานวุฒิสภาและประธานสภาผู้แทนราษฎร และเมื่อประธานวุฒิสภาและประธานสภาผู้แทนราษฎร

ส่งเรื่องมายังศาลรัฐธรรมนูญ กรณีจึงเป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๑ วรรคสาม ประกอบข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาและการทำคำวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๕๐ ข้อ ๑๗ (๓) ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีอำนาจรับวินิจฉัยคำร้องนี้ได้

ในระหว่างการพิจารณาคดีปรากฏว่า นายสุเทพ เทือกสุบรรณ ผู้ถูกร้องที่ ๑๗ ได้ลาออกจากการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแล้ว เมื่อวันที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๕๒ ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีคำสั่งให้จำหน่ายคดีเฉพาะผู้ถูกร้องที่ ๑๗ ออกจากสารบบความ

ผู้ถูกร้องที่เหลือทั้งสี่สืบสำเนาข้อเท็จจริงแก่ข้อกล่าวหาต่อศาล สรุปได้ว่า

๑. ผู้ถูกร้อง ๒๕ ราย (ผู้ถูกร้องที่ ๒, ที่ ๔, ที่ ๗, ที่ ๑๒, ที่ ๑๓, ที่ ๑๔, ที่ ๑๕, ที่ ๑๘, ที่ ๑๙, ที่ ๒๐, ที่ ๒๑, ที่ ๒๒, ที่ ๒๓, ที่ ๒๔, ที่ ๒๕, ที่ ๒๖, ที่ ๒๗, ที่ ๒๘, ที่ ๓๓, ที่ ๓๔, ที่ ๓๖, ที่ ๔๐, ที่ ๔๓, ที่ ๔๔ และที่ ๔๕) โต้แย้งว่า การสืบสวนสอบสวนและการมีคำวินิจฉัยของคณะกรรมการการเลือกตั้งไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

(๑) คณะกรรมการการเลือกตั้งไม่มีอำนาจในการไต่สวนและวินิจฉัยว่าผู้ถูกร้องกระทำการอันมีลักษณะเป็นการต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๔๘ และมาตรา ๒๖๕ (๒) และ (๔) เนื่องจากไม่มีบทบัญญัติแห่งกฎหมายใดให้อำนาจคณะกรรมการการเลือกตั้งดำเนินการได้ เพราะเหตุลักษณะต้องห้ามดังกล่าวเป็นอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญโดยตรง การที่ผู้ร้องยื่นคำร้องต่อศาลและถือเอาคำวินิจฉัยกับกระบวนการไต่สวนของคณะกรรมการการเลือกตั้งมาเป็นพยานหลักฐานในคดีนี้ จึงไม่ชอบด้วยกฎหมายเช่นเดียวกัน

(๒) คำร้องเรียนของนายศุภชัย ใจสมุทร ในชั้นร้องเรียนต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง ไม่ชัดเจน เคลือบคลุม คณะกรรมการการเลือกตั้งชอบที่จะต้องยกคำร้องเสีย และคณะกรรมการไต่สวนข้อเท็จจริงแจ้งข้อกล่าวหาแก่ผู้ถูกร้องไม่ชัดเจน ทำให้ผู้ถูกร้องไม่เข้าใจข้อกล่าวหา

(๓) คณะกรรมการการเลือกตั้งไม่เคยแจ้งชื่อคณะกรรมการไต่สวนให้ผู้ถูกร้องทราบเพื่อให้โอกาสโต้แย้งคัดค้าน และไม่ได้แจ้งสิทธิและหน้าที่ ตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ผู้ถูกร้องมีเพียงโอกาสได้ยื่นหนังสือชี้แจงข้อเท็จจริงต่อประธานคณะกรรมการไต่สวนเท่านั้น ไม่มีโอกาสทราบและโต้แย้งพยานหลักฐานอื่น ๆ ในระหว่างการไต่สวน เมื่อคณะกรรมการไต่สวนมีมติแล้ว กลับเสนอมติต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งโดยไม่ได้แจ้งมติของคณะกรรมการไต่สวนให้ผู้ถูกร้องทราบเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ถูกร้องได้โต้แย้งและแสดงหลักฐาน

(๔) คณะกรรมการการเลือกตั้งทำคำวินิจฉัยสั่งการโดยมีการใช้ดุลพินิจไม่ชอบด้วยกฎหมายและความยุติธรรม คือ ไม่ได้ให้เหตุผลทั้งข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายในคำวินิจฉัยสั่งการว่า บริษัทที่ผู้ถูกร้องถือหุ้นเป็นบริษัทที่รับสัมปทานอันมีลักษณะเป็นการผูกขาดตัดตอนอย่างไร เพราะเหตุใด คณะกรรมการการเลือกตั้งอ้างว่าอาศัยอำนาจตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๖ วรรคหนึ่ง (๕) ให้อำนาจหน้าที่คณะกรรมการการเลือกตั้งในการสืบสวนสอบสวนเพื่อหาข้อเท็จจริงและวินิจฉัยชี้ขาดปัญหาหรือข้อโต้แย้งที่เกิดขึ้นตามกฎหมาย ตามมาตรา ๒๓๕ วรรคสอง แต่การใช้อำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ในกรณีนี้เป็นการส่งความเห็นไปยังผู้ร้องตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๑ เท่านั้น การทำคำวินิจฉัยสั่งการโดยใช้อำนาจตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๖ วรรคหนึ่ง (๕) จึงเป็นการใช้ดุลพินิจทำคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

(๕) คณะกรรมการการเลือกตั้งไม่เคยประกาศให้ทราบว่าห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทใดมีลักษณะต้องห้ามตามบทบัญญัติมาตรา ๒๖๕ วรรคหนึ่ง (๒) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ทั้งที่เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๑๐ (๒) และ (๕) กล่าวคือ ไม่ได้ออกประกาศหรือวางระเบียบว่าหุ้นของห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทใดมีลักษณะเป็นการต้องห้ามมิให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาเข้าถือหุ้นหรือหากถือหุ้นของห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทที่มีลักษณะต้องห้ามอยู่ก่อนดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภา จะต้องดำเนินการอย่างไรต่อไป ซึ่งในกรณีทำนองเดียวกันนี้ เมื่อรัฐมนตรีหรือนายกรัฐมนตรีได้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทที่มีลักษณะต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญได้มีพระราชบัญญัติการจัดการหุ้นส่วนและหุ้นของรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๓ ได้บัญญัติกำหนดรายละเอียดวิธีการปฏิบัติต่าง ๆ ไว้

๒. ผู้ถูกร้อง ๒๘ ราย (ผู้ถูกร้องที่ ๑, ที่ ๒, ที่ ๓, ที่ ๔, ที่ ๖, ที่ ๗, ที่ ๑๐, ที่ ๑๓, ที่ ๑๔, ที่ ๑๖, ที่ ๑๘, ที่ ๑๙, ที่ ๒๑, ที่ ๒๒, ที่ ๒๔, ที่ ๒๕, ที่ ๒๘, ที่ ๓๐, ที่ ๓๑, ที่ ๓๒, ที่ ๓๔, ที่ ๓๕, ที่ ๓๗, ที่ ๓๘, ที่ ๓๙, ที่ ๔๐, ที่ ๔๓ และที่ ๔๔) ชี้แจงในประเด็นเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ว่า

(๑) หลักการป้องกันมิให้มีการกระทำที่เป็นการขัดกันแห่งผลประโยชน์ มิได้บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ เป็นครั้งแรก แต่ได้บัญญัติหลักการดังกล่าวไว้ในรัฐธรรมนูญฉบับก่อน ๆ เช่น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๑๒๘ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๕) พุทธศักราช ๒๕๓๘ มาตรา ๑๐๒ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๒๑ มาตรา ๘๖ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

พุทธศักราช ๒๕๑๗ มาตรา ๑๐๓ (๒) และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๓๒ มาตรา ๘๐ (๓) เมื่อพิจารณาบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญฉบับต่าง ๆ ดังที่กล่าวมาข้างต้น เห็นได้ว่า รัฐธรรมนูญมีเจตนารมณ์ที่จะห้ามมิให้สมาชิกวุฒิสภาหรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใช้อำนาจในตำแหน่งที่ดำรงอยู่ก้าวกายหรือแทรกแซงเพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้รับสัมปทานจากรัฐ หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจทั้งก่อนและระหว่างที่ดำรงตำแหน่งทางการเมือง แต่บางฉบับห้ามเฉพาะในระหว่างดำรงตำแหน่งทางการเมือง ดังนั้น แม้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๖๕ วรรคหนึ่ง (๒) จะมีบทบัญญัติห้ามมิให้สมาชิกวุฒิสภาหรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรับสัมปทานหรือเข้าเป็นคู่สัญญากับรัฐในลักษณะผูกขาดตัดตอน หรือเป็นหุ้นส่วนหรือถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทดังกล่าวก็ตาม ก็มีได้หมายความว่า เมื่อบุคคลหนึ่งบุคคลใดประกอบอาชีพสุจริตโดยได้รับสัมปทานมาก่อนแล้ว ต่อมาบุคคลนั้นได้รับการเลือกตั้งให้ดำรงตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภาหรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะต้องถูกบังคับหรือห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง มิฉะนั้นแล้ว รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๖๕ วรรคหนึ่ง (๒) ก็จะต้องมีบทบัญญัติห้ามไว้โดยชัดแจ้ง ทั้งก่อนและระหว่างรับตำแหน่ง เช่นที่บัญญัติไว้ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๓๒ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๑๗ และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๕) พุทธศักราช ๒๕๓๘

(๒) ในชั้นการยกร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๖๕ วรรคหนึ่ง (๒) ไม่ได้มีการพิจารณาในรายละเอียดในชั้นยกร่าง เนื่องจากเป็นบทบัญญัติที่คัดมาจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๑๑๐ ทั้งหมด ดังนั้น จึงต้องพิจารณาเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ จากรายงานการประชุมของสภาร่างรัฐธรรมนูญ ซึ่งการพิจารณาในชั้นยกร่างรัฐธรรมนูญดังกล่าว รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มีเจตนารมณ์ในการบัญญัติเกี่ยวกับสัมปทานและการเข้าเป็นคู่สัญญากับรัฐของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองแตกต่างจากรัฐธรรมนูญฉบับก่อน ๆ อย่างชัดเจน เช่น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๕) พุทธศักราช ๒๕๓๘ ห้ามรับสัมปทานและคงไว้ซึ่งสัมปทาน แต่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ไม่มีข้อความว่า “คงไว้ซึ่งสัมปทาน” ซึ่งเป็นการยืนยันเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๖๕ วรรคหนึ่ง (๒) อย่างชัดแจ้งว่า การรับสัมปทาน

หรือการเข้าเป็นคู่สัญญาตามมาตรา ๒๖๕ วรรคหนึ่ง (๒) ไม่รวมถึงการรับสัมปทาน หรือการเข้าเป็นคู่สัญญา หรือการถือครองหุ้นของบริษัทที่รับสัมปทานจากรัฐ หรือเป็นคู่สัญญากับรัฐอันมีลักษณะเป็นการผูกขาด ตัดตอนก่อนดำรงตำแหน่งทางการเมือง

(๓) บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๕ ไม่ได้บัญญัติให้มีการโอนหุ้นของสมาชิกวุฒิสภา หรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เช่นเดียวกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๙ ที่บัญญัติให้นายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีโอนหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทให้นิติบุคคลซึ่งจัดการทรัพย์สินเพื่อประโยชน์ของผู้อื่นอันเป็นอีกมาตรการหนึ่งของการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐเพื่อไม่ให้เกิดการกระทำที่เป็นการขัดกันแห่งผลประโยชน์ ซึ่งเป็นความแตกต่างที่ชัดเจนอันแสดงให้เห็นว่า เจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญไม่ประสงค์ที่จะห้ามการถือหุ้นในกรณีที่สมาชิกวุฒิสภาหรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ถือหุ้นดังกล่าวมาก่อนที่จะเข้ารับตำแหน่งดังเช่นมาตรา ๒๖๙ ทั้งนี้ เพราะสมาชิกวุฒิสภาหรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่มีบทบาทหรืออำนาจในการบริหารส่วนราชการเหมือนฝ่ายบริหาร

๓. ผู้ถูกร้อง ๑๗ ราย (ผู้ถูกร้องที่ ๑, ที่ ๒, ที่ ๓, ที่ ๔, ที่ ๖, ที่ ๘, ที่ ๑๐, ที่ ๑๒ ที่ ๑๙, ที่ ๒๑, ที่ ๒๒, ที่ ๒๖, ที่ ๒๙, ที่ ๓๕, ที่ ๓๗, ที่ ๓๘ และที่ ๔๔) ชี้แจงว่า บริษัทที่ผู้ถูกร้องถือหุ้นเป็นบริษัทที่มีได้รับสัมปทานจากรัฐหรือเป็นคู่สัญญากับรัฐอันมีลักษณะเป็นการผูกขาดตัดตอน หรือเป็นบริษัทประกอบกิจการหนังสือพิมพ์ วิद्यุกระจายเสียง วิद्यุโทรทัศน์ หรือโทรคมนาคม ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๖๕ วรรคหนึ่ง (๒) และ (๔) ประกอบมาตรา ๔๘ เนื่องจาก

(๑) บริษัทที่ต้องห้ามตามมาตรา ๒๖๕ วรรคหนึ่ง (๒) นั้น ต้องเป็นบริษัทที่ได้รับสัมปทานจากรัฐ หรือเป็นคู่สัญญากับรัฐในลักษณะที่เป็นการผูกขาดตัดตอนเท่านั้น ซึ่งเป็นกรณีที่กฎหมายหรือสัญญา กำหนดสงวนสิทธิในการประกอบกิจการอย่างใดอย่างหนึ่งให้นิติบุคคลใดนิติบุคคลหนึ่งดำเนินการเพียงรายเดียว โดยที่นิติบุคคลอื่นไม่สามารถที่จะประกอบกิจการอันมีลักษณะเดียวกันได้ เพราะถูกกฎหมายหรือสัญญาดังกล่าวกีดกัน ดังนั้น แม้ว่าบริษัท ผลิตไฟฟ้า จำกัด (มหาชน) จะมีลักษณะการดำเนินกิจการ ในรูปบริษัทร่วมทุน หรือ Holding Company ด้วยการถือหุ้นในบริษัทต่าง ๆ ซึ่งประกอบธุรกิจหลัก ในการผลิต จำหน่ายกระแสไฟฟ้า และธุรกิจอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจการผลิตและจำหน่ายกระแสไฟฟ้า การจัดโครงสร้างแบบบริษัทร่วมทุนเอื้อให้บริษัทสามารถตั้งบริษัทย่อยเพื่อระดมเงินกู้สำหรับโครงการใหม่ได้ โดยไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อโครงการเก่า แต่เป็นกิจการที่เป็นการเปิดโอกาสให้แก่เอกชนทุกรายที่มี

ความพร้อมอย่างเสมอภาคกัน ภายใต้หลักเกณฑ์เดียวกันอย่างเปิดเผย โดยสามารถมีผู้ประกอบการ
ได้หลายรายไม่จำกัดเพียงรายหนึ่งรายเดียวหรือน้อยรายแล้ว กิจการดังกล่าวย่อมไม่ถือเป็นการผูกขาดตัดตอน
อันจะเป็นการต้องห้ามตามมาตรา ๒๖๕ วรรคหนึ่ง (๒) แต่อย่างไร

(๒) คำว่า “สัมปทาน” หมายถึงกิจการที่รัฐได้ให้สัมปทานกับเอกชน แต่บริษัท ปตท. จำกัด
(มหาชน) เป็นรัฐวิสาหกิจเพราะกระทรวงการคลังเป็นผู้ถือหุ้นเกินร้อยละห้าสิบ และบริษัท ปตท. สำรวจ
และผลิตปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน) เป็นรัฐวิสาหกิจตามกฎหมายวิธีการงบประมาณ เนื่องจาก
บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) ถือหุ้นมากกว่าร้อยละห้าสิบของทุนจดทะเบียน ดังนั้น จึงไม่อาจตีความได้ว่า
บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) และบริษัท ปตท. สำรวจและผลิตปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน) จะเป็น
ผู้เข้ารับสัมปทานจากรัฐอันเป็นการต้องห้ามตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๕ วรรคหนึ่ง (๒)

(๓) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๔๘ มีเจตนารมณ์เพื่อป้องกัน
มิให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเข้าไปบริหาร หรือขัดขวางหรือแทรกแซงการบริหารหรือแสดงความคิดเห็น
ในกิจการวิสาหกิจ หากไม่มีเจตนาเช่นนั้น ก็ไม่ต้องห้ามตามมาตรา ๔๘ ประกอบกับการเข้าถือหุ้น
ในกิจการสื่อสารมวลชนหรือโทรคมนาคมตามบทบัญญัตินี้จะต้องเป็นการถือหุ้นที่สามารถเข้าไปบริหารกิจการ
หรือครอบงำกิจการได้ การถือหุ้นในจำนวนเล็กน้อยที่ไม่สามารถบริหารกิจการหรือครอบงำกิจการ จึงไม่อยู่
ในข้อห้ามตามความหมายของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๘

๔. ผู้ถูกร้องทั้งสองสืบสายชี้แจงเกี่ยวกับประเด็นการได้มาซึ่งหุ้นของผู้ถูกร้องในตนเองเดียวกันว่า

(๑) ผู้ถูกร้องหรือคู่สมรสถือหุ้นมาก่อนเข้าดำรงตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภาหรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
โดยได้มาจากการซื้อขายผ่านตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย หรือได้รับหุ้นมาในฐานะเป็นพนักงานของ
หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ ตามพระราชบัญญัติกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ พ.ศ. ๒๕๓๐ เนื่องจาก
เป็นพนักงานของบริษัท เช่น บริษัท ปตท. สำรวจและผลิตปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน)

(๒) กรณีจำนวนหุ้นที่สามารถใช้เป็นหลักเกณฑ์ในการวินิจฉัยว่ามีนัยสำคัญต่อการบริหารกิจการ
หรือครอบงำกิจการนั้น ตามข้อบังคับตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เรื่อง การรับหุ้นสามัญหรือหุ้นบุริมสิทธิ
เป็นหลักทรัพย์จดทะเบียน พ.ศ. ๒๕๔๔ ข้อ ๓ ได้วางเกณฑ์จำนวนหุ้นที่มีนัยสำคัญต่อการบริหารกิจการ
หรือครอบงำกิจการต้องมีจำนวนหุ้นเกินกว่าร้อยละห้าของทุนชำระแล้ว หุ้นที่ผู้ถูกร้องหรือคู่สมรสของ
ผู้ถูกร้องถืออยู่เป็นจำนวนเล็กน้อยจึงไม่มีผลต่อการบริหารหรือครอบงำกิจการแต่อย่างใด ประกอบกับ
พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๒๔๖ และมาตรา ๒๔๗ ให้ถือว่า

ผู้ถือหลักทรัพย์ในกิจการรวมกันถึงร้อยละยี่สิบห้าขึ้นไปของจำนวนสิทธิออกเสียงทั้งหมดของกิจการนั้น เป็นการเข้าถือหลักทรัพย์เพื่อครอบงำกิจการ หรือพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๐๑ กำหนดยกเว้นให้ผู้ซึ่งพ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐมาแล้วยังไม่ถึง ๒ ปี ที่ถือหุ้นไม่เกินร้อยละห้าของจำนวนหุ้นทั้งหมดที่จำหน่ายได้ในบริษัทมหาชนจำกัด ซึ่งไม่ใช่บริษัทที่เป็นคู่สัญญากับหน่วยงานของรัฐ ไม่เป็นการกระทำได้ห้ามตามมาตรา ๑๐๐ ซึ่งเป็นบทบัญญัติในลักษณะเดียวกันกับรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๕ วรรคหนึ่ง (๒) หรือตามพระราชบัญญัติการจัดการหุ้นส่วนและหุ้นของรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๓ ได้กำหนดจำนวนหุ้นที่นายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีจะถือหรือคงไว้ได้ไม่เกินร้อยละห้าของหุ้นทั้งหมดของบริษัท ซึ่งกรณีที่จะถือว่าเป็นการเข้าครอบงำกิจการนั้น จะต้องเป็นผู้ถือหุ้นในกิจการนั้นจำนวนร้อยละยี่สิบห้าขึ้นไปของจำนวนสิทธิออกเสียงทั้งหมดของกิจการนั้น และกฎหมายได้ถือหลักเกณฑ์การถือหุ้นไม่เกินร้อยละห้าของจำนวนหุ้นทั้งหมด

๕. ผู้ถูกร้องที่ ๑, ที่ ๓, ที่ ๖, ที่ ๙, ที่ ๒๔ และที่ ๓๔ ซึ่งแจ้งเกี่ยวกับประเด็นการถือหุ้น โดยทางตรงหรือโดยทางอ้อมว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๖๕ วรรคหนึ่ง (๒) ที่กำหนดไม่ให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาเป็นหุ้นส่วนหรือถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทที่รับสัมปทานหรือเข้าเป็นคู่สัญญาในลักษณะดังกล่าว ไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือทางอ้อมนั้น มีความหมายถึงตัวสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาจะต้องไม่กระทำ เช่น ให้ภริยา บุตร คนรับใช้ เพื่อน หรือคนที่รู้จักเชื่อถือได้เข้าเป็นผู้ถือหุ้นแทน มิได้หมายความถึงตัวบริษัทผู้เป็นเจ้าของหุ้นแต่อย่างใด เพราะเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดผลประโยชน์ขัดกันระหว่างผลประโยชน์ของผู้ถือหุ้น คือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาและผลประโยชน์ของประเทศชาติ ดังนั้น คำว่า “โดยทางอ้อม” จึงมิได้หมายความถึงตัวบริษัทที่ผู้ถูกร้องถือหุ้นอยู่แล้วบริษัทนั้นไปถือหุ้นในบริษัทอื่นหรือบริษัทย่อยอีก เพราะบริษัทที่ผู้ถูกร้องได้มีหุ้นอยู่ได้ไปถือหุ้นในบริษัทอื่นหรือบริษัทย่อย มิได้หมายความว่าผู้ถูกร้องจะเป็นผู้ถือหุ้นในบริษัทอื่นหรือบริษัทย่อยด้วย การที่บริษัทที่ผู้ถูกร้องถือหุ้นอยู่จะเข้าไปถือหุ้นในบริษัทย่อยอื่น ๆ ขึ้นอยู่กับคณะกรรมการผู้บริหารของบริษัทนั้นจะมีมติให้กระทำได้ ดังนั้น ผู้ถูกร้องได้ถือหุ้นในบริษัทใดแล้วบริษัทนั้นไปถือหุ้นในบริษัทอื่นหรือบริษัทย่อยอีก จะถือว่าผู้ถูกร้องได้เข้าเป็นผู้ถือหุ้นหรือมีส่วนเกี่ยวข้องกับบริษัทอื่นหรือบริษัทย่อยโดยทางอ้อมมิได้

๖. ผู้ถูกร้อง ๒๐ ราย (ผู้ถูกร้องที่ ๑, ที่ ๔, ที่ ๕, ที่ ๗, ที่ ๘, ที่ ๑๐, ที่ ๑๓, ที่ ๑๕ ที่ ๑๖, ที่ ๑๙, ที่ ๒๔, ที่ ๒๕, ที่ ๒๖, ที่ ๒๗, ที่ ๒๘, ที่ ๓๐, ที่ ๓๒, ที่ ๓๔, ที่ ๔๐ และที่ ๔๓) ซึ่งแจ้งเกี่ยวกับการถือหุ้นของกลุ่มสมรสหรือบุตรของผู้ถูกร้องว่า กลุ่มสมรสของผู้ถูกร้องถือหุ้น

เป็นจำนวนเล็กน้อยเมื่อเทียบกับหุ้นทั้งหมดของบริษัท จึงไม่เข้าข่ายเป็นการถือหุ้นเพื่อครอบงำกิจการแต่อย่างใด และคู่สมรสของผู้ถูกร้องไม่เคยดำรงตำแหน่งกรรมการ หรือมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการบริษัทดังกล่าว และไม่เคยใช้ตำแหน่งหน้าที่เพื่อแทรกแซงหรือก้าวก่ายการดำเนินกิจการของบริษัทหรือช่วยเหลือให้บริษัทดังกล่าวได้รับผลประโยชน์อันเป็นการขัดกับผลประโยชน์ของรัฐ นอกจากนี้หุ้นของบริษัทดังกล่าว เป็นหลักทรัพย์จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยซึ่งสามารถซื้อขายผ่านทางระบบซื้อขายหลักทรัพย์ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และคู่สมรสของผู้ถูกร้องได้หุ้นมาก่อนที่คณะกรรมการ การเลือกตั้งจะประกาศรับรองผลการเลือกตั้งและก่อนที่ผู้ถูกร้องจะดำรงตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภาหรือ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และบริษัทที่คู่สมรสของผู้ถูกร้องถือหุ้นไม่ใช่กิจการหนังสือพิมพ์ วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ หรือโทรคมนาคม หรือบริษัทที่รับสัมปทานจากรัฐ หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ อันมีลักษณะเป็นการผูกขาดตัดตอนตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๘ ประกอบมาตรา ๒๖๕ วรรคหนึ่ง (๒) (๔) และวรรคสาม ทั้งปัจจุบันได้จำหน่ายหุ้นดังกล่าวไปแล้ว

ข้อเท็จจริงจากคำร้อง คำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา และทางไต่สวน พร้อมเอกสารประกอบ ปรากฏว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งได้จัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง และแบบสัดส่วนเมื่อวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๐ และให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใหม่ เมื่อวันที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๕๑ สำหรับสมาชิกวุฒิสภา คณะกรรมการการเลือกตั้งได้ประกาศผลการสรรหา สมาชิกวุฒิสภาเมื่อวันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ และให้มีการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาเป็นการทั่วไป ในวันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๕๑ ต่อมาได้มีผู้ร้องเรียนว่า สมาชิกวุฒิสภาและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จำนวนหนึ่งกระทำการต้องห้ามอันเป็นเหตุให้สมาชิกภาพสิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ คณะกรรมการการเลือกตั้งจึงได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการไต่สวนกรณีการร้องเรียน ดังกล่าว คณะกรรมการไต่สวนได้ดำเนินการไต่สวน โดยให้ผู้ถูกร้องให้ถ้อยคำและยื่นเอกสารหลักฐานประกอบ หรือให้ทำคำชี้แจงเป็นหนังสือ และดำเนินการไต่สวนตามระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวนสอบสวนและการวินิจฉัยชี้ขาด พ.ศ. ๒๕๕๐ แล้วเสนอความเห็นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง ซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณาแล้ว เห็นว่า สมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภาและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร รวม ๔๕ คน มีเหตุสิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๑๙ (๕) และมาตรา ๑๐๖ (๖) ประกอบมาตรา ๒๖๕ วรรคหนึ่ง (๒) (๔) และวรรคสาม ประกอบมาตรา ๔๘ ตามคำวินิจฉัยสั่งการคณะกรรมการการเลือกตั้งที่ ๑๔๕๔/๒๕๕๒ ลงวันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๕๒

คำวินิจฉัยสั่งการคณะกรรมการการเลือกตั้งที่ ๑๕๕๒/๒๕๕๒ ลงวันที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๕๒ และ คำวินิจฉัยสั่งการคณะกรรมการการเลือกตั้งที่ ๑๖๘๑/๑/๒๕๕๒ ลงวันที่ ๙ กันยายน ๒๕๕๒ และ ส่งเรื่องไปยังผู้ร้องที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๓ ต่อมาผู้ร้องทั้งสามส่งคำร้องมายังศาลรัฐธรรมนูญตามรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๙๑ เพื่อวินิจฉัยว่าสมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภา และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งสี่สิบห้าคนสิ้นสุดลงหรือไม่

การถือหุ้นของผู้ถูกร้องทั้งสี่สิบสี่ราย สรุปได้ดังนี้

ผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยคู่สมรสถือหุ้นในบริษัท ทู คอรัปอเรชั่น จำกัด (มหาชน)

ผู้ถูกร้องที่ ๒ ถือหุ้นในบริษัท ทีพีไอ โพลีน จำกัด (มหาชน)

ผู้ถูกร้องที่ ๓ และคู่สมรสถือหุ้นในบริษัท สหโคเจน (ชลบุรี) จำกัด (มหาชน)

ผู้ถูกร้องที่ ๔ โดยคู่สมรสถือหุ้นในบริษัท ทีพีไอ โพลีน จำกัด (มหาชน)

ผู้ถูกร้องที่ ๕ โดยคู่สมรสถือหุ้นในบริษัท ปตท. เคมิคอล จำกัด (มหาชน)

ผู้ถูกร้องที่ ๖ โดยคู่สมรสถือหุ้นในบริษัท ผลิตไฟฟ้าราชบุรีโฮลดิ้ง จำกัด (มหาชน)

ผู้ถูกร้องที่ ๗ โดยคู่สมรสถือหุ้นในบริษัท ทางด่วนกรุงเทพ จำกัด (มหาชน)

ผู้ถูกร้องที่ ๘ ถือหุ้นในบริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน)

ผู้ถูกร้องที่ ๙ ถือหุ้นในบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน)

ผู้ถูกร้องที่ ๑๐ โดยคู่สมรสถือหุ้นในบริษัท ทีพีไอ โพลีน จำกัด (มหาชน) บริษัท ปตท. เคมิคอล จำกัด (มหาชน) บริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน) และบริษัท ทีทีแอนด์ที จำกัด (มหาชน)

ผู้ถูกร้องที่ ๑๑ ถือหุ้นในบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) บริษัท ปตท.สำรวจและผลิตปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน) และบริษัท ผลิตไฟฟ้า จำกัด (มหาชน)

ผู้ถูกร้องที่ ๑๒ ถือหุ้นในบริษัท ระบบขนส่งมวลชนกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) และคู่สมรส ถือหุ้นในบริษัท ปตท. เคมิคอล จำกัด (มหาชน)

ผู้ถูกร้องที่ ๑๓ โดยคู่สมรสถือหุ้นในบริษัท ทีพีไอ โพลีน จำกัด (มหาชน)

ผู้ถูกร้องที่ ๑๔ ถือหุ้นในบริษัท ซิน คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน)

ผู้ถูกร้องที่ ๑๕ และคู่สมรสถือหุ้นในบริษัท ทีทีแอนด์ที จำกัด (มหาชน) และคู่สมรส ถือหุ้นในบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) บริษัท ทู คอรัปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) และบริษัท ปตท.สำรวจ และผลิตปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน)

ผู้ร้องที่ ๑๖ ถือหุ้นในบริษัท ทีพีโอ โพลีน จำกัด (มหาชน) บริษัท ปตท. เคมิคอล จำกัด (มหาชน) และคู่สมรสถือหุ้นในบริษัท ผู้จัดการ จำกัด

ผู้ร้องที่ ๑๘ ถือหุ้นในบริษัท โทเทิล แอ็คเซ็ส คอมมูนิเคชั่น จำกัด (มหาชน) และบริษัท ทางด่วนกรุงเทพ จำกัด (มหาชน)

ผู้ร้องที่ ๑๙ ถือหุ้นในบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) บริษัท ปตท.สำรวจและผลิตปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน) และบุตรถือหุ้นในบริษัท เนชั่น มัลติมีเดีย กรุ๊ป จำกัด (มหาชน)

ผู้ร้องที่ ๒๐ ถือหุ้นในบริษัท โทเทิล แอ็คเซ็ส คอมมูนิเคชั่น จำกัด (มหาชน)

ผู้ร้องที่ ๒๑ ถือหุ้นในบริษัท อสมท จำกัด (มหาชน)

ผู้ร้องที่ ๒๒ ถือหุ้นในบริษัท ผลิตไฟฟ้า จำกัด (มหาชน)

ผู้ร้องที่ ๒๓ ถือหุ้นในบริษัท ผลิตไฟฟ้า จำกัด (มหาชน)

ผู้ร้องที่ ๒๔ ถือหุ้นในบริษัท ทีพีโอ โพลีน จำกัด (มหาชน) และคู่สมรสถือหุ้นในบริษัท ทู คอรัปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) บริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน) บริษัท ทีทีแอนด์ที จำกัด (มหาชน) และบริษัท จัสมิน อินเทอร์เน็ตเนชั่นแนล จำกัด (มหาชน)

ผู้ร้องที่ ๒๕ โดยคู่สมรสถือหุ้นในบริษัท ทู คอรัปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) และบริษัท โกลว์ พลังงาน จำกัด (มหาชน)

ผู้ร้องที่ ๒๖ โดยคู่สมรสถือหุ้นในบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน)

ผู้ร้องที่ ๒๗ โดยคู่สมรสถือหุ้นในบริษัท รถไฟฟ้ากรุงเทพ จำกัด (มหาชน)

ผู้ร้องที่ ๒๘ โดยคู่สมรสถือหุ้นในบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน)

ผู้ร้องที่ ๒๙ ถือหุ้นในบริษัท ทู คอรัปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) และบริษัท ทีทีแอนด์ที จำกัด (มหาชน)

ผู้ร้องที่ ๓๐ โดยคู่สมรสถือหุ้นในบริษัท ปตท.สำรวจและผลิตปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน)

ผู้ร้องที่ ๓๑ ถือหุ้นในบริษัท พี.ที.เอ. คอนสตรัคชั่น จำกัด

ผู้ร้องที่ ๓๒ โดยคู่สมรสถือหุ้นในบริษัท ทางด่วนกรุงเทพ จำกัด (มหาชน)

ผู้ร้องที่ ๓๓ ถือหุ้นในบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) บริษัท ปตท.สำรวจและผลิตปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน) บริษัท ปูนซิเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน) และบริษัท ปูนซีเมนต์นครหลวง จำกัด (มหาชน)

ผู้ร้องที่ ๓๔ โดยคู่สมรสถือหุ้นในบริษัท ปตท.สำรวจและผลิตปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน)

ผู้ถือหุ้นที่ ๓๕ ถือหุ้นในบริษัท ทีพีไอ โพลีน จำกัด (มหาชน) และบริษัท ทีทีแอนด์ที จำกัด (มหาชน)

ผู้ถือหุ้นที่ ๓๖ ถือหุ้นในบริษัท ทีทีแอนด์ที จำกัด (มหาชน)

ผู้ถือหุ้นที่ ๓๗ ถือหุ้นในบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) บริษัท ชิน คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) บริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน) บริษัท บ้านปู จำกัด (มหาชน) บริษัท ศิลาภินิหะ อ่อน จำกัด บริษัท สหโคเจน (ชลบุรี) จำกัด (มหาชน) บริษัท อินเทอร์เน็ตประเทศไทย จำกัด (มหาชน) บริษัท อีคอนนิวส์ จำกัด บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) บริษัท ยูไนเต็ดคอมมูนิเคชั่น อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด (มหาชน) และบริษัท ปูนซีเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน)

ผู้ถือหุ้นที่ ๓๘ ถือหุ้นในบริษัท ปูนซีเมนต์เอเชีย จำกัด (มหาชน)

ผู้ถือหุ้นที่ ๓๙ ถือหุ้นในบริษัท โกลว์ พลังงาน จำกัด (มหาชน)

ผู้ถือหุ้นที่ ๔๐ โดยคู่สมรสถือหุ้นในบริษัท ปตท.สำรวจและผลิตปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน) และบริษัท ไออาร์พีซี จำกัด (มหาชน)

ผู้ถือหุ้นที่ ๔๑ ถือหุ้นในบริษัท ชิน คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) บริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน) และบริษัท ซีเอส ล็อกซอินโฟ จำกัด (มหาชน)

ผู้ถือหุ้นที่ ๔๒ ถือหุ้นในบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) บริษัท ปตท.สำรวจและผลิตปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน) และบริษัท อสมท จำกัด (มหาชน)

ผู้ถือหุ้นที่ ๔๓ โดยคู่สมรสถือหุ้นในบริษัท ทูริ วิชั่นส์ จำกัด (มหาชน)

ผู้ถือหุ้นที่ ๔๔ ถือหุ้นในบริษัท ทีทีแอนด์ที จำกัด (มหาชน)

ผู้ถือหุ้นที่ ๔๕ ถือหุ้นในบริษัท ปตท.สำรวจและผลิตปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน) บริษัท ทีพีไอ โพลีน จำกัด (มหาชน) และบริษัท ทูริ คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน)

สำหรับบริษัทที่ผู้ถือหุ้นถือหุ้น จำนวน ๓๓ บริษัท มีการประกอบกิจการสรุปรายบริษัทได้ ดังนี้

(๑) บริษัท ทูริ คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) เดิมชื่อ บริษัท เทเลคอมเอเชีย คอร์ปอเรชั่น จำกัด เปลี่ยนชื่อเป็นบริษัท ทูริ คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) เมื่อวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๔๗ มีวัตถุประสงค์ในการประกอบกิจการโทรคมนาคม การสื่อสารทุกชนิดทุกประเภท ตลอดจนซื้อขาย นำเข้า ส่งออก เครื่องโทรคมนาคมทุกชนิดทุกประเภท รวมทั้งดำเนินการติดตั้งระบบชุมสายโทรศัพท์

และระบบอุปกรณ์โทรคมนาคมทุกชนิดทุกประเภท บริษัทประกอบกิจการโทรคมนาคมโดยอาศัยสัญญาร่วม
การทำงานและร่วมลงทุนขยายบริการโทรศัพท์ที่ทำกับองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทยเมื่อวันที่ ๒
สิงหาคม ๒๕๓๔ และสัญญาให้ดำเนินการให้บริการวิทยุคมนาคมระบบเซลลูลาร์ที่บริษัทย่อย คือบริษัท
ทรูมูฟ จำกัด ทำกับการสื่อสารแห่งประเทศไทยเมื่อวันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๓๙

(๒) บริษัท ทีพีไอ โพลีน จำกัด (มหาชน) ประกอบกิจการผลิตและจำหน่ายปูนซีเมนต์
คอนกรีตผสมเสร็จและเม็ดพลาสติก มีกิจการลงทุนที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจรับกำจัดกากอุตสาหกรรม
ธุรกิจสถานีให้บริการน้ำมัน ก๊าซธรรมชาติ และธุรกิจประกันชีวิต เป็นต้น บริษัท ทีพีไอ โพลีน จำกัด
(มหาชน) ได้รับประทานบัตรเหมืองแร่ หินปูน และหินดานจากกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่
จำนวน ๒๙ แปลง โดยประทานบัตรที่บริษัทได้รับเป็นพื้นที่เพื่อทำการเหมืองแร่ ซึ่งใช้เป็นวัตถุดิบสำคัญ
ในการผลิตปูนซีเมนต์ โดยเสียค่าภาคหลวงตอบแทนรัฐตามพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐

(๓) บริษัท สหโคเจน (ชลบุรี) จำกัด (มหาชน) ประกอบธุรกิจผลิตและจำหน่ายกระแสไฟฟ้า
และไอน้ำ โดยได้รับสัมปทานประกอบกิจการไฟฟ้าจากกระทรวงมหาดไทยเมื่อวันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๔๑
ตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๕๘ ลงวันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๑๕ บริษัทมีสัญญาซื้อขายไฟฟ้า
กับการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย โดยสัญญามีกำหนดอายุ ๒๕ ปี

(๔) บริษัท ปตท. เคมิคอล จำกัด (มหาชน) ดำเนินธุรกิจหลักคือ ปิโตรเคมีและเคมีภัณฑ์ครบวงจร
จากอุตสาหกรรมปิโตรเคมี บริษัทได้ก่อตั้งโรงไฟฟ้าเพื่อผลิตไฟฟ้าไว้ใช้ในกิจการของบริษัทและได้ขยายบริการ
ไฟฟ้าให้แก่โรงงานต่าง ๆ ในนิคมอุตสาหกรรม บริษัทได้รับสัมปทานกิจการไฟฟ้าจากกระทรวงมหาดไทย
ตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๕๘ ลงวันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๑๕ ซึ่งต่อมาได้เปลี่ยนเป็น
ใบอนุญาตผลิตไฟฟ้าจากคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน ตามพระราชบัญญัติการประกอบกิจการพลังงาน
พ.ศ. ๒๕๕๐ และได้รับสัมปทานประกอบกิจการน้ำประปา ตามประกาศของคณะปฏิวัติฉบับดังกล่าว
โดยการควบคุมดูแลของกรมทรัพยากรน้ำ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

(๕) บริษัท ผลิตไฟฟ้าราชบุรีโฮลดิ้ง จำกัด (มหาชน) ก่อตั้งในรูปแบบบริษัทจำกัด ตามมติ
คณะรัฐมนตรีที่เห็นชอบให้ระดมทุนจากภาคเอกชนในโครงการโรงไฟฟ้าราชบุรี และจดทะเบียนเป็น
บริษัทมหาชนจำกัดในเดือนสิงหาคม ๒๕๔๓ โดยมีการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยถือหุ้นใหญ่
ในอัตราร้อยละ ๔๕ ลักษณะการประกอบธุรกิจของบริษัท เป็นการลงทุนในบริษัทย่อยและกิจการร่วมค้า
ในรูปแบบของบริษัทโฮลดิ้ง โดยมีรายได้หลักมาจากเงินปันผลของบริษัทที่ลงทุน ซึ่งเป็นบริษัทที่ดำเนินงาน
ด้านผลิตไฟฟ้าและธุรกิจเกี่ยวเนื่องเป็นหลัก บริษัท ผลิตไฟฟ้าราชบุรีโฮลดิ้งฯ ไม่ได้รับสัมปทานจากรัฐ

แต่ถือหุ้นในบริษัท ผลิตไฟฟ้าราชบุรี จำกัด และบริษัท ราชบุรีพลังงาน จำกัด ในอัตราร้อยละ ๙๙.๙๙ โดยบริษัท ผลิตไฟฟ้าราชบุรี จำกัด รับสัมปทานกิจการไฟฟ้าจากกระทรวงมหาดไทย และบริษัท ราชบุรีพลังงาน จำกัด รับสัมปทานกิจการไฟฟ้าจากกระทรวงพลังงาน

(๖) บริษัท ทางด่วนกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) เดิมจัดตั้งเป็นบริษัทจำกัด ได้ทำสัญญาโครงการระบบทางด่วนขั้นที่ ๒ กกับการทางพิเศษแห่งประเทศไทย โดยบริษัทเป็นผู้ออกแบบ ก่อสร้าง และบริหารงานทางด่วน ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๓๗ บริษัทได้จดทะเบียนเป็นบริษัทมหาชนจำกัด สัญญาโครงการระบบทางด่วนขั้นที่ ๒ มีอายุสัญญา ๓๐ ปี นับแต่วันเริ่มก่อสร้าง

(๗) บริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน) ดำเนินธุรกิจในการประกอบกิจการดาวเทียมสื่อสารและเป็นผู้ให้บริการช่องสัญญาณดาวเทียมและบริการเกี่ยวเนื่อง โดยได้รับสัมปทานจากกระทรวงคมนาคม (ปัจจุบัน คือ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร) ให้ดำเนินกิจการให้บริการช่องสัญญาณดาวเทียมเพื่อการสื่อสารตามสัญญาดำเนินกิจการดาวเทียมสื่อสารภายในประเทศ เป็นระยะเวลา ๓๐ ปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๔ ถึง พ.ศ. ๒๕๖๔ บริษัทได้จัดส่งและให้บริการดาวเทียมไทยคม จำนวนทั้งสิ้น ๕ ดวง นอกจากนั้นบริษัทได้ทำสัญญากับหน่วยราชการและรัฐวิสาหกิจให้เช่าช่องสัญญาณดาวเทียมเป็นสัญญาใช้ทรานส์พอนเดอร์

(๘) บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) จดทะเบียนจัดตั้งเป็นบริษัทมหาชนจำกัด เมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๔๔ โดยการแปรรูปจากการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย ตามพระราชบัญญัติทุนรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. ๒๕๔๒ โดยกระทรวงการคลังถือหุ้นใหญ่ในสัดส่วนร้อยละ ๕๑.๔๙ ของทุนจดทะเบียน บริษัทดำเนินธุรกิจที่เกี่ยวกับกิจการปิโตรเลียมรวมถึงการจัดหาและจัดจำหน่ายปิโตรเลียม การจัดหาและขนส่งก๊าซธรรมชาติจากทั้งในและต่างประเทศ การแยกก๊าซธรรมชาติและจัดจำหน่าย บริษัทถือหุ้นในบริษัท ปตท. สำรวจและผลิตปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน) ในสัดส่วนเกินกว่าร้อยละห้าสิบ นอกจากนี้บริษัทมีสัญญาซื้อขายก๊าซธรรมชาติสำหรับโรงไฟฟ้าจะนะและโรงไฟฟ้าน้ำพอง กกับการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย ซึ่งสัญญาจะมีผลบังคับจนถึงปี พ.ศ. ๒๕๗๕ และ พ.ศ. ๒๕๖๔ ตามลำดับ

(๙) บริษัท ทีทีแอนด์ที จำกัด (มหาชน) เดิมชื่อ บริษัท ไทยเทเลโฟนแอนด์เทเลคอมมิวนิเคชั่น จำกัด บริษัทได้ทำสัญญาร่วมการทำงานและร่วมลงทุนขยายบริการโทรศัพท์ ๑ ล้านเลขหมายในเขตโทรศัพท์ภูมิภาคกับองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทยเมื่อวันที่ ๒ กรกฎาคม ๒๕๓๕ ซึ่งเป็นกิจการโทรคมนาคมที่ให้บริการโทรศัพท์พื้นฐาน โดยบริษัทเป็นผู้ดำเนินการและบำรุงรักษาอุปกรณ์ในระบบ มีอายุสัมปทาน ๒๕ ปี นับจากวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๓๖ จนถึงวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๖๑

(๑๐) บริษัท ปตท.สำรวจและผลิตปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน) ประกอบกิจการสำรวจและผลิตปิโตรเลียมทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ โดยได้รับสัมปทานปิโตรเลียมเพื่อการสำรวจ พัฒนา และผลิตจากกระทรวงพลังงานตามพระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ. ๒๕๑๔ มาตรา ๒๓ จำนวนทั้งสิ้น ๑๖ โครงการ โดยบริษัทมีหน้าที่เสียค่าภาคหลวงให้แก่รัฐตามพระราชบัญญัติปิโตรเลียมฯ และมีสิทธิขายปิโตรเลียมซึ่งได้แก่น้ำมันดิบและก๊าซธรรมชาติ โดยขายให้แก่บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) และการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) ถือหุ้นในบริษัทนี้ ในสัดส่วนร้อยละ ๖๕.๔๒ ณ วันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓

(๑๑) บริษัท ผลิตไฟฟ้า จำกัด (มหาชน) เป็นผู้ผลิตไฟฟ้าเอกชนรายใหญ่รายแรกของประเทศไทย ก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๓๕ โดยการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย ตามนโยบายการแปรรูปรัฐวิสาหกิจของรัฐบาล เพื่อสร้างต้นแบบของการแปรรูปรัฐวิสาหกิจด้านพลังงานไฟฟ้า ด้วยการบริหารงานแบบเอกชนเพื่อลดภาระการลงทุนของภาครัฐ และจดทะเบียนเป็นบริษัทมหาชนจำกัด วันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๓๗ บริษัทดำเนินธุรกิจในรูปแบบบริษัทโฮลดิ้ง ด้วยการถือหุ้นในบริษัทต่าง ๆ โดยประกอบธุรกิจหลักในการผลิตไฟฟ้าในรูปแบบครบวงจร ครอบคลุมธุรกิจผลิตและจำหน่ายกระแสไฟฟ้า และธุรกิจการให้บริการด้านพลังงาน บริษัทไม่ได้รับสัมปทานจากรัฐ แต่ถือหุ้นในบริษัท ผลิตไฟฟ้าระยอง จำกัด และบริษัท ผลิตไฟฟ้าขอนแก่น จำกัด ในอัตราร้อยละ ๙๙.๙๙ โดยบริษัทย่อยทั้งสองได้รับสัมปทานกิจการไฟฟ้าจากกระทรวงมหาดไทย

(๑๒) บริษัท ระบบขนส่งมวลชนกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) ดำเนินธุรกิจหลักเป็นผู้ประกอบการรถไฟฟ้าระบบขนส่งมวลชนกรุงเทพ ซึ่งเป็นรถไฟฟ้ายกระดับจำนวน ๒ เส้นทางในเขตกรุงเทพมหานคร โดยกระทรวงมหาดไทยได้ให้สัมปทานแก่บริษัทเป็นผู้จัดให้มีและประกอบการระบบขนส่งมวลชนกรุงเทพมหานคร โดยอาศัยอำนาจตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๕๘ ลงวันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๑๕ บริษัทได้ทำสัญญาสัมปทานระบบขนส่งมวลชนกรุงเทพมหานครกับกรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ ๙ เมษายน ๒๕๓๕ เป็นระยะเวลา ๓๐ ปี

(๑๓) บริษัท ซิน คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) ประกอบธุรกิจลงทุนถือหุ้นในนิติบุคคลอื่น ๆ ซึ่งประกอบด้วยการลงทุนในบริษัทที่ประกอบธุรกิจด้านกิจการโทรคมนาคม ธุรกิจสื่อโฆษณา และธุรกิจอื่น ๆ เช่น บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) เป็นต้น นอกจากนี้ บริษัทต้องรับผิดชอบร่วมกัน

และแทนกันกับบริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน) ต่อกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ตามสัญญาดำเนินกิจการดาวเทียมสื่อสารภายในประเทศ ฉบับลงวันที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

(๑๔) บริษัท ผู้จัดการ จำกัด จดทะเบียนเปลี่ยนชื่อเป็น บริษัท แมเนเจอร์ มีเดีย กรุ๊ป จำกัด (มหาชน) เมื่อวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๓๗ บริษัทประกอบธุรกิจเป็นผู้จัดทำหนังสือพิมพ์ ผู้จัดการรายวัน หนังสือพิมพ์ผู้จัดการรายสัปดาห์ และนิตยสารผู้จัดการ ทั้งนี้ ศาลล้มละลายกลางได้มีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของบริษัทเด็ดขาดเมื่อวันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๑

(๑๕) บริษัท โทเทิล แอ็คเซ็ส คอมมูนิเคชั่น จำกัด (มหาชน) จดทะเบียนเป็นบริษัทมหาชนจำกัด เมื่อวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๘ ประกอบกิจการประเภทให้บริการด้านโทรคมนาคม (โทรศัพท์เคลื่อนที่) ระบบเซลลูลาร์ บริษัทได้ทำสัญญาให้ดำเนินการให้บริการวิทยุคมนาคมระบบเซลลูลาร์กับการสื่อสารแห่งประเทศไทย ตามสัญญาเลขที่ ๓/๒๕๓๓ ลงวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๓๓ (ปัจจุบันการสื่อสารแห่งประเทศไทยแปรสภาพเป็นบริษัท กสท โทรคมนาคม จำกัด (มหาชน) และบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด เมื่อวันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๔๖)

(๑๖) บริษัท เนชั่น มัลติมีเดีย กรุ๊ป จำกัด (มหาชน) เดิมชื่อ บริษัท เนชั่น พับลิชชิ่ง กรุ๊ป จำกัด และได้จดทะเบียนเปลี่ยนชื่อเป็นบริษัท เนชั่น มัลติมีเดีย กรุ๊ป จำกัด (มหาชน) เมื่อวันที่ ๙ สิงหาคม ๒๕๓๙ บริษัทประกอบกิจการผลิตและจำหน่ายหนังสือพิมพ์ นำเข้าและผลิตการ์ตูน เพื่อการศึกษา

(๑๗) บริษัท อสมท จำกัด (มหาชน) เดิมเป็นรัฐวิสาหกิจ ชื่อว่า องค์การสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทย ต่อมาได้แปรสภาพและจดทะเบียนจัดตั้งเป็นบริษัทมหาชนจำกัด บริษัทประกอบกิจการเกี่ยวกับสื่อสารมวลชนและธุรกิจอื่นที่ต่อเนื่องหรือใกล้เคียงกัน รวมถึงการให้บริการแพร่ภาพและเสียง หรืออื่นใด มีธุรกิจหลักที่ดำเนินการเอง ได้แก่ กิจการสถานีโทรทัศน์โมเดิร์นไนน์ กิจการสถานีวิทยุกระจายเสียง และสำนักข่าวไทย และร่วมดำเนินกิจการกับผู้ประกอบการเอกชนอื่น ๆ ภายใต้สัญญาร่วมดำเนินกิจการ

(๑๘) บริษัท จัสมิน อินเทอร์เน็ตเนชั่นแนล จำกัด (มหาชน) ดำเนินธุรกิจให้บริการติดต่อสื่อสารครบวงจร เช่น โครงข่ายอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง โครงข่ายอินเทอร์เน็ตไร้สายความเร็วสูง โครงข่ายเคเบิลใยแก้วนำแสง เป็นต้น รวมทั้งจัดหา ออกแบบ และวางระบบสื่อสารโทรคมนาคม และระบบคอมพิวเตอร์ทั้งภาครัฐ และภาคเอกชน

(๑๙) บริษัท โกลว์ พลังงาน จำกัด (มหาชน) ประกอบกิจการไฟฟ้าโดยได้รับสัมปทาน ภายใต้การควบคุมดูแลของกรมโยธาธิการ กระทรวงมหาดไทย ตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๕๘ ลงวันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๑๕ ต่อมาได้มีการจัดตั้งกระทรวงพลังงาน จึงได้อโอนมาอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของกรมธุรกิจพลังงาน กระทรวงพลังงาน บริษัทเป็นผู้รับสัมปทานประกอบกิจการไฟฟ้าในเขตพื้นที่ นิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด ตำบลมาบตาพุด อำเภอเมือง จังหวัดระยอง นิคมอุตสาหกรรมตะวันออก ตำบลห้วยโป่ง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง และนิคมอุตสาหกรรมเอเชีย ตำบลบ้านฉาง อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง นอกจากนี้ บริษัทได้เข้าเป็นคู่สัญญากับการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย ตามสัญญาซื้อขายไฟฟ้า เลขที่ ๔๔/๑-๑๕-๗๕๐๑ ลงวันที่ ๗ มกราคม ๒๕๔๑ และสัญญาซื้อขายไฟฟ้า เลขที่ ๔๔/๑ - ๑๕-๗๕๐๒ ลงวันที่ ๗ มกราคม ๒๕๔๑

(๒๐) บริษัท รถไฟฟ้ากรุงเทพ จำกัด (มหาชน) เดิมจัดตั้งในรูปบริษัทจำกัด เพื่อเข้าร่วม ประมูลสัมปทานโครงการระบบขนส่งมวลชนด้วยรถไฟฟ้าใต้ดิน โดยดำเนินการออกแบบ ผลิต จัดหา ติดตั้ง ทดสอบ รวมทั้งดำเนินการและบำรุงรักษาระบบรถไฟฟ้า และบริษัทได้รับความเห็นชอบจาก คณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๔๓ และวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๔๓ ให้เป็นผู้ได้รับ สัมปทานดังกล่าวแต่เพียงผู้เดียว บริษัทได้ทำสัญญาสัมปทานโครงการระบบรถไฟฟ้ามหานครสายเฉลิมรัชมงคล กับการรถไฟฟ้าขนส่งมวลชนแห่งประเทศไทย (รฟม.) เมื่อวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๔๓

(๒๑) บริษัท พี.ที.เอ. คอนสตรัคชั่น จำกัด ประกอบกิจการรับเหมาก่อสร้างและโรมมิ่งหิน โดยบริษัท ได้รับอนุญาตจากทางราชการให้ใช้ประโยชน์ในที่ดินที่บริษัทมีสิทธิครอบครองเพื่อใช้ประโยชน์ทำเหมืองแร่หิน อุตสาหกรรมชนิดหินปูน (เพื่ออุตสาหกรรมก่อสร้าง) จำนวน ๓ แปลง มีอายุ ๑๐ ปี นับตั้งแต่วันที่ พ.ศ. ๒๕๔๕ จนถึงปี พ.ศ. ๒๕๕๕

(๒๒) บริษัท ปูนซิเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน) ประกอบกิจการผลิตและจำหน่ายปูนซิเมนต์ และสินค้าวัสดุก่อสร้างต่าง ๆ บริษัทได้รับประทานบัตรทำเหมืองหินอุตสาหกรรมชนิดหินดินดาน (เพื่ออุตสาหกรรมปูนซิเมนต์) จำนวน ๔๙ แปลง อายุประทานบัตรตั้งแต่ ๑๐ ปี ถึง ๒๕ ปี

(๒๓) บริษัท ปูนซิเมนต์นครหลวง จำกัด (มหาชน) ประกอบกิจการผลิตและจำหน่ายปูนซิเมนต์ และสินค้าวัสดุก่อสร้างต่าง ๆ และให้บริการรับกำจัดขยะและของเสียจากโรงงานอุตสาหกรรม บริษัท ได้รับประทานบัตรในการทำเหมืองหินอุตสาหกรรมชนิดหินปูนและดินดาน (เพื่ออุตสาหกรรมปูนซิเมนต์) ที่อำเภอแก่งคอย จังหวัดสระบุรี จำนวน ๓๕ แปลง อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสระบุรี จำนวน ๔ แปลง อำเภออุทุมพร จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน ๓ แปลง อายุประทานบัตรไม่เกิน ๒๕ ปี

(๒๔) บริษัท บ้านปู จำกัด (มหาชน) ประกอบธุรกิจถ่านหินและไฟฟ้า บริษัทได้รับประทานบัตรทำเหมืองแร่ถ่านหินและบอลเคลย์ ในพื้นที่จังหวัดลำปาง จำนวน ๑๐ แปลง อายุประทานบัตรไม่เกิน ๒๕ ปี และประทานบัตรหมดอายุแล้ว จำนวน ๓ แปลง

(๒๕) บริษัท ศิลาภินิหอ่อน จำกัด ประกอบธุรกิจด้านการทำเหมืองหินอ่อน ปัจจุบันไม่ได้ประกอบกิจการ โดยหยุดกิจการตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๙ บริษัทได้รับประทานบัตรทำเหมืองแร่หินอ่อนในพื้นที่จังหวัดลำปาง จำนวน ๕ แปลง อายุประทานบัตร ๒๕ ปี ซึ่งได้หมดอายุแล้วตั้งแต่วันที่ ๙ สิงหาคม ๒๕๕๒

(๒๖) บริษัท อินเทอร์เน็ตประเทศไทย จำกัด (มหาชน) จัดตั้งครั้งแรกตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๓๙ โดยมีผู้ถือหุ้น คือ การสื่อสารแห่งประเทศไทย องค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย และศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ ปัจจุบันจดทะเบียนเป็นบริษัทมหาชนจำกัด ประกอบกิจการโทรคมนาคมประเภทผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต ตามพระราชบัญญัติการประกอบกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. ๒๕๔๔ ซึ่งอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ บริษัทได้ทำสัญญาดำเนินการให้บริการอินเทอร์เน็ตกับการสื่อสารแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ ๙ ตุลาคม ๒๕๔๐

(๒๗) บริษัท อีคอนนิวส์ จำกัด ประกอบกิจการหนังสือพิมพ์อีคอนนิวส์ นำเสนอข่าวสารด้านเศรษฐกิจและสังคมเป็นหลัก ปัจจุบันได้หยุดกิจการแล้วตั้งแต่วันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๕๒

(๒๘) บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) ประกอบกิจการให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ ในระบบ NMT 900 และ GSM ทั่วประเทศ ตามสัญญาที่ทำกับองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย คือสัญญาอนุญาตให้ดำเนินการบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ เมื่อวันที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๓๓ สัญญามีกำหนดเวลา ๒๐ ปี ต่อมาได้มีการขยายอายุสัญญาเป็น ๒๕ ปี

(๒๙) บริษัท ยูไนเต็ดคอมมูนิเคชั่น อินดัสตรี จำกัด (มหาชน) ประกอบธุรกิจด้านโทรคมนาคม เป็นผู้ให้บริการวิทยุคมนาคมเฉพาะกิจ ระบบ Trunked Mobile ตามสัญญาที่ทำกับการสื่อสารแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๓๕ สัญญามีกำหนดเวลา ๑๕ ปี

(๓๐) บริษัท ปูนซีเมนต์เอเชีย จำกัด (มหาชน) ประกอบกิจการผลิตและจำหน่ายปูนซีเมนต์ บริษัทได้รับประทานบัตรในการทำเหมืองหินอุตสาหกรรมชนิดหินดินดาน (เพื่ออุตสาหกรรมปูนซีเมนต์) ในพื้นที่อำเภอเฉลิมพระเกียรติ และอำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี จำนวน ๑๐ แปลง อายุประทานบัตรไม่เกิน ๒๕ ปี

(๓๑) บริษัท ไออาร์พีซี จำกัด (มหาชน) เดิมชื่อบริษัท อุตสาหกรรมปิโตรเคมีกัลไทย จำกัด (มหาชน) บริษัทประสบภาวะวิกฤตทางการเงินจนศาลมีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการและประสบความสำเร็จในการฟื้นฟูกิจการเมื่อวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๔๙ บริษัทเคยได้รับประทานบัตรเหมืองแร่หินปูนและหินดินดานในท้องที่จังหวัดสระบุรี จำนวน ๒๖ แปลง แต่ต่อมาศาลจังหวัดระยองได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดให้บริษัทโอนประทานบัตรดังกล่าวให้กับบริษัท ทีพีไอ โพลีน จำกัด (มหาชน) และได้มีการโอนประทานบัตร เมื่อวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๕๑ บริษัทประกอบกิจการอุตสาหกรรมปิโตรเคมี การกลั่นน้ำมัน และไฟฟ้า

(๓๒) บริษัท ซีเอส ล็อกซอินโฟ จำกัด (มหาชน) จัดตั้งครั้งแรก โดยการสื่อสารแห่งประเทศไทย ร่วมกับบริษัท ชินวัตร แชนเทลโลท์ จำกัด โดยสัญญาผู้ถือหุ้น เมื่อวันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๓๗ ปัจจุบันไม่มีผลบังคับใช้เนื่องจากบริษัทจดทะเบียนเป็นบริษัทมหาชนจำกัด บริษัทได้ทำสัญญาดำเนินการให้บริการรับ-ส่งสัญญาณโทรทัศน์ผ่านดาวเทียมกับการสื่อสารแห่งประเทศไทยเมื่อวันที่ ๙ สิงหาคม ๒๕๓๗ และต่อมาบริษัทได้รับอนุมัติจากการสื่อสารแห่งประเทศไทยให้บริการรับ-ส่งสัญญาณบริการอินเทอร์เน็ตผ่านดาวเทียมแก่ผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตตามสัญญาแก้ไขเพิ่มเติม ซึ่งสัญญาดังกล่าวมีกำหนดระยะเวลา ๒๒ ปี โดยจะสิ้นสุดในปี พ.ศ. ๒๕๕๙

(๓๓) บริษัท ทู วิชั่นส์ จำกัด (มหาชน) เดิมชื่อ บริษัท อินเทอร์เน็ตชั้นนำ บรอดคาสต์ติ้ง คอร์ปอเรชั่น จำกัด ได้จดทะเบียนเป็นบริษัทมหาชนจำกัด และจดทะเบียนเปลี่ยนชื่อเป็น บริษัท ทู วิชั่นส์ จำกัด (มหาชน) เมื่อวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐ บริษัทประกอบกิจการส่งวิทยุกระจายเสียงหรือส่งวิทยุโทรทัศน์และเคเบิลทีวี โดยการส่งหรือรับภาพด้วยคลื่นความถี่ โดยวิธีการแพร่กระจายไปในบรรยากาศหรือวิธีการใช้สายหรือสื่ออื่นนำไฟฟ้า บริษัทได้ทำสัญญากับองค์การสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทย จำนวน ๒ ฉบับ คือ สัญญาร่วมดำเนินการให้บริการโทรทัศน์ระบบบอกรับเป็นสมาชิก (ระบบผ่านดาวเทียมและระบบเคเบิล) ตามสัญญาลงวันที่ ๑๗ เมษายน ๒๕๓๒ ซึ่งมีการแก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ ๒ เมื่อวันที่ ๑๗ เมษายน ๒๕๔๑ และสัญญาร่วมดำเนินการให้บริการโทรทัศน์ทางสายระบบบอกรับเป็นสมาชิกตามสัญญาลงวันที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๓๗ ซึ่งมีการแก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ ๒ เมื่อวันที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๓๗

ศาลรัฐธรรมนูญกำหนดประเด็นที่ต้องวินิจฉัย ดังนี้

ประเด็นที่ ๑ การดำเนินการและการมีคำวินิจฉัยของคณะกรรมการการเลือกตั้งชอบด้วยกฎหมายหรือไม่

ประเด็นที่ ๒ บริษัทที่ผู้ถูกร้อง คู่สมรส และบุตร ของผู้ถูกร้อง ถือหุ้น เป็นบริษัทที่ต้องห้าม ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๖๕ วรรคหนึ่ง (๒) (๔) และวรรคสาม ประกอบมาตรา ๔๘ หรือไม่

ประเด็นที่ ๓ การถือหุ้นของผู้ถูกร้อง คู่สมรส และบุตร ของผู้ถูกร้องแต่ละรายเป็นการกระทำ อันต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ หรือไม่

ประเด็นที่ ๑ การดำเนินการและการมีคำวินิจฉัยของคณะกรรมการการเลือกตั้งชอบด้วยกฎหมาย หรือไม่

ในประเด็นนี้ผู้ถูกร้องโต้แย้งว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งไม่มีอำนาจไต่สวนและวินิจฉัยการกระทำ อันต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๖๕ เนื่องจาก เป็นอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญ และคณะกรรมการการเลือกตั้งไม่อาจนำระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้ง ว่าด้วยการสืบสวนสอบสวนและการวินิจฉัยชี้ขาด พ.ศ. ๒๕๕๐ มาใช้ในการสืบสวนสอบสวนและไม่ให้โอกาส ผู้ถูกร้องโต้แย้งหรือแสดงพยานหลักฐานแก้ข้อกล่าวหาของคณะกรรมการการเลือกตั้ง การปฏิบัติของ คณะกรรมการไต่สวนหรือคณะกรรมการการเลือกตั้งไม่ชอบด้วยกฎหมายนั้น เห็นว่า รัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๓๖ (๕) บัญญัติให้คณะกรรมการการเลือกตั้ง มีอำนาจสืบสวนสอบสวนเพื่อหาข้อเท็จจริงและวินิจฉัยชี้ขาดปัญหาหรือข้อโต้แย้งที่เกิดขึ้นตามพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ พระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๕๐ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๕๒ ดังนั้น ในการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้ง เพื่อสืบสวนสอบสวนหาข้อเท็จจริงและวินิจฉัยชี้ขาดปัญหาหรือข้อโต้แย้งที่เกิดขึ้น คณะกรรมการ การเลือกตั้งต้องอยู่ภายใต้บังคับแห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๒๔ วรรคสอง กล่าวคือ คณะกรรมการการเลือกตั้งต้องให้โอกาสผู้ร้อง ผู้ถูกคัดค้าน หรือผู้ถูกกล่าวหา ทราบเหตุแห่งการร้อง การคัดค้าน หรือการกล่าวหา มีหนังสือชี้แจงข้อเท็จจริง และแสดงหลักฐาน รวมทั้งต้องให้โอกาสมาให้อัยคำต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง ในกรณีที่ผู้ร้อง ผู้ถูกคัดค้าน หรือผู้ถูกกล่าวหา ไม่มีหนังสือชี้แจงข้อเท็จจริง แสดงหลักฐาน หรือไม่มาให้ถ้อยคำ ตามที่ คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดโดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้ถือว่าผู้นั้นสละสิทธิในการชี้แจง แสดงหลักฐาน

หรือให้ถ้อยคำ และให้คณะกรรมการการเลือกตั้งดำเนินการต่อไปได้ ซึ่งหลักการดังกล่าวยังได้กำหนดไว้ในระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวนสอบสวนและการวินิจฉัยชี้ขาด พ.ศ. ๒๕๕๐ ข้อ ๔๓ เช่นกัน การใช้อำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้ง เพื่อให้มีการสืบสวนสอบสวนและการวินิจฉัยชี้ขาด ในกรณีนี้เป็นการใช้อำนาจตามที่รัฐธรรมนูญและกฎหมายให้อำนาจไว้ ประกอบกับข้อเท็จจริงตามคำร้องรับฟังได้ว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งได้ให้โอกาสผู้ถูกร้องได้ชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว และทางการได้สวนไต่สวนได้ความว่าผู้ถูกร้องส่วนใหญ่ได้ชี้แจงข้อเท็จจริงที่ถูกกล่าวหาต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งแล้ว คงมีเฉพาะผู้ถูกร้องบางรายที่ไม่ได้ชี้แจงด้วยเหตุผลต่าง ๆ กัน เป็นกรณีที่ถือได้ว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งได้ให้โอกาสผู้ถูกร้องทุกคนแล้ว ข้อโต้แย้งของผู้ถูกร้องจึงรับฟังไม่ได้

สำหรับประเด็นที่ ๒ บริษัทที่ผู้ถูกร้อง คู่สมรส และบุตร ของผู้ถูกร้อง ถือหุ้น เป็นบริษัท อันต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๖๕ วรรคหนึ่ง (๒) (๔) และวรรคสาม ประกอบมาตรา ๔๘ หรือไม่ และประเด็นที่ ๓ การถือหุ้นของผู้ถูกร้อง คู่สมรส และบุตร ของผู้ถูกร้องแต่ละรายเป็นการกระทำอันต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ หรือไม่ สามารถพิจารณารวมกันไปได้ โดยเห็นสมควรพิจารณาเป็นลำดับ ดังนี้

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๖๕ เป็นบทบัญญัติว่าด้วยการกระทำอันต้องห้ามของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา ในส่วนการกระทำที่เป็นการขัดกันแห่งผลประโยชน์ โดยความในวรรคหนึ่ง (๒) บัญญัติว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา ต้องไม่รับหรือแทรกแซงหรือก้าวก่ายการเข้ารับสัมปทานจากรัฐ หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือเข้าเป็นคู่สัญญากับรัฐ หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ อันมีลักษณะเป็นการผูกขาดตัดตอน หรือเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทที่รับสัมปทานหรือเข้าเป็นคู่สัญญา ในลักษณะดังกล่าว ทั้งนี้ ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม และ (๔) บัญญัติให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภาต้องไม่กระทำการอันเป็นการต้องห้ามตามมาตรา ๔๘ ซึ่งในมาตรา ๔๘ บัญญัติว่าผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจะเป็นเจ้าของกิจการหรือถือหุ้นในกิจการหนังสือพิมพ์ วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ หรือโทรคมนาคม มิได้ ไม่ว่าในนามของตนเองหรือให้ผู้อื่นเป็นเจ้าของกิจการหรือถือหุ้นแทน หรือจะดำเนินการโดยวิธีการอื่นไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมที่สามารถบริหารกิจการดังกล่าวได้ในทำนองเดียวกับการเป็นเจ้าของกิจการหรือถือหุ้นในกิจการดังกล่าว ซึ่งสรุปการกระทำอันต้องห้ามตามมาตรา ๒๖๕ วรรคหนึ่ง (๒) และ (๔) ประกอบมาตรา ๔๘ ได้ดังนี้

๑. ต้องไม่รับหรือแทรกแซงหรือก้าวก่ายการเข้ารับสัมปทานจากรัฐ หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือเข้าเป็นคู่สัญญากับรัฐ หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ อันมีลักษณะเป็นการผูกขาดตัดตอน

๒. ต้องไม่เป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทที่รับสัมปทานหรือเข้าเป็นคู่สัญญา ในลักษณะเป็นการผูกขาดตัดตอน

๓. ต้องไม่กระทำการตาม ๑ และ ๒ ไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือทางอ้อม

๔. ต้องไม่เป็นเจ้าของกิจการหรือถือหุ้นในกิจการหนังสือพิมพ์ วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ หรือโทรคมนาคม ไม่ว่าจะในนามของตนเองหรือให้ผู้อื่นเป็นเจ้าของกิจการหรือถือหุ้นแทน หรือจะดำเนินการโดยวิธีการอื่นไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมที่สามารถบริหารกิจการดังกล่าวได้ในทำนองเดียวกับการเป็นเจ้าของกิจการหรือถือหุ้นในกิจการดังกล่าว

ประเด็นแรกที่ควรพิจารณาก่อนคือ การดำเนินการโดยวิธีการอื่นไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม ที่ทำให้สามารถบริหารกิจการดังกล่าวได้ในทำนองเดียวกับการเป็นเจ้าของกิจการหรือถือหุ้นในกิจการดังกล่าว ตามมาตรา ๔๘ กับการรับสัมปทาน การเข้าเป็นคู่สัญญา หรือการถือหุ้น ไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือทางอ้อม ตามมาตรา ๒๖๕ วรรคหนึ่ง (๒) นั้น มีความหมายอย่างไร

เห็นว่า ข้อห้ามมิให้กระทำการไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมตามบทบัญญัติดังกล่าว มีเจตนาห้ามมิให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา กระทำการใด ๆ ที่สามารถใช้หรือถูกใช้สถานภาพหรืออำนาจหน้าที่เข้าไปมีส่วนได้เสียในบริษัทที่ประกอบกิจการอันเป็นการต้องห้าม บทบัญญัติทั้งสองมาตราดังกล่าวจึงมีความหมายรวมถึงการถือหุ้นในบริษัทที่แม้จะมีได้ประกอบกิจการอันเป็นการต้องห้ามโดยตรง แต่หากบริษัทนั้น เป็นผู้ถือหุ้นในบริษัทอื่น (Holding Company) ที่ประกอบกิจการอันเป็นการต้องห้าม ในจำนวนมากพอที่จะทำให้มีอำนาจครอบงำกิจการของบริษัทที่ประกอบกิจการอันเป็นการต้องห้ามได้ ย่อมเป็นการกระทำโดยทางอ้อมตามความหมายของมาตรา ๔๘ และมาตรา ๒๖๕ วรรคหนึ่ง (๒) ดังกล่าว

ประเด็นที่ควรพิจารณาต่อไปคือ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มีเจตนารมณ์ในการห้ามสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาอย่างไร

เมื่อพิจารณาวัตถุประสงค์ของบทบัญญัตินี้มีขึ้นเพื่อป้องกันมิให้มีการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบในระหว่างการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกสภา อันเป็นการขัดกันแห่งผลประโยชน์จากการดำรง

ตำแหน่งฝ่ายนิติบัญญัติซึ่งมีหน้าที่ตรวจสอบการใช้อำนาจของฝ่ายบริหารและองค์กรอื่น ๆ ด้วยการใช้ตำแหน่งหน้าที่เข้าไปแทรกแซงฝ่ายบริหารในเรื่องของการได้มาซึ่งสัมปทานและเป็นคู่สัญญาในลักษณะผูกขาดตัดตอน หรือการใช้อำนาจหน้าที่ในการตรากฎหมาย ซึ่งอาจมีผลให้กิจการของบริษัทที่อยู่ในขอบข่ายตามมาตรา ๒๖๕ วรรคหนึ่ง หรือมาตรา ๔๘ ได้รับประโยชน์อันมีผลให้สมาชิกรัฐสภาได้รับประโยชน์โดยทางอ้อมจากการถือหุ้นดังกล่าว หรือเข้าไปมีส่วนในการใช้ข้อมูลที่ตนได้รับรู้จากการปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งหน้าที่แล้วไปแสวงหาประโยชน์ส่วนตัว หรือใช้ตำแหน่งเข้าไปมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของบุคคลอื่นได้ อย่างไรก็ตามหลักการดังกล่าวนี้จะต้องไม่กระทบกระเทือนต่อสิทธิและเสรีภาพของบุคคลเกินความจำเป็น ตามที่รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙ บัญญัติรับรองไว้ อันได้แก่ สิทธิในทรัพย์สินของบุคคลตามมาตรา ๔๑ วรรคหนึ่ง ที่บัญญัติว่าสิทธิของบุคคลในทรัพย์สินย่อมได้รับความคุ้มครองขอบเขตแห่งสิทธิและการจำกัดสิทธิเช่นนี้ย่อมเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ การถือหุ้นอันเป็นการต้องห้ามตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญดังกล่าวจึงต้องไม่จำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลเกินไปกว่าวัตถุประสงค์ของกฎหมาย

ประเด็นที่จะต้องพิจารณาต่อไป คือ การถือหุ้นตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๔๘ และมาตรา ๒๖๕ วรรคหนึ่ง (๒) นั้น มีความหมายรวมถึงการถือหุ้นก่อนที่จะดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาด้วยหรือไม่ เห็นว่า บทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ นอกจากจะบัญญัติถึงการถือหุ้นของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองไว้ตามมาตรา ๔๘ และมาตรา ๒๖๕ วรรคหนึ่ง (๒) แล้ว ยังบัญญัติถึงกรณีการถือหุ้นของนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีไว้ในมาตรา ๒๖๙ ด้วย โดยมาตรา ๒๖๙ นอกจากจะบัญญัติห้ามนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีถือหุ้นในบริษัทแล้ว ยังบัญญัติห้ามไว้อย่างชัดเจนว่า ไม่ให้คงไว้ซึ่งความเป็นผู้ถือหุ้นในบริษัทต่อไปด้วย ฉะนั้น หากรัฐธรรมนูญประสงค์จะห้ามสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา คงไว้ซึ่งการถือหุ้น ก็จะต้องบัญญัติไว้ให้ชัดเจน ดังเช่นมาตรา ๒๖๙

ยิ่งไปกว่านั้น การห้ามนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีไม่ให้ถือหุ้นและไม่ให้คงไว้ซึ่งความเป็นผู้ถือหุ้นดังกล่าวก็ได้ห้ามเป็นการเด็ดขาด หากนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีประสงค์จะถือหุ้นต่อไป กฎหมายยังให้โอกาสแจ้งความประสงค์ต่อประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติภายในสามสัปดาห์นับแต่วันที่รับแต่งตั้ง ทั้ง ๆ ที่ผู้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรี เป็นผู้ใช้อำนาจฝ่ายบริหารที่มีอำนาจแสวงหาประโยชน์ได้มากกว่าการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาซึ่งเป็นฝ่ายนิติบัญญัติ ฉะนั้น การห้ามการถือหุ้นของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาจึงน่าจะเบากว่าและผ่อนคลายกว่ามาตรการในการห้ามการถือหุ้นของนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรี

นอกจากนี้ ผลของการกระทำอันเป็นการต้องห้ามตามมาตรา ๒๖๕ ประกอบมาตรา ๔๘ ที่ทำให้สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา สิ้นสุดลงตามมาตรา ๑๐๖ (๖) และมาตรา ๑๑๙ (๕) นั้น บัญญัติให้สมาชิกภาพสิ้นสุดลงเมื่อกระทำการอันเป็นการต้องห้ามแล้ว ย่อมมีความหมายว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา จะต้องมีความสมาชิกภาพก่อน จึงจะสิ้นสภาพได้ การกระทำอันเป็นการต้องห้ามที่จะมีผลให้สิ้นสุดสมาชิกภาพ จึงต้องเป็นการกระทำภายหลังจากมีสถานะเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาแล้ว เว้นแต่เป็นกรณีที่กฎหมายประสงค์จะห้ามรวมไปถึง การกระทำก่อนมีสถานะทางการเมือง กฎหมายจะบัญญัติไว้อย่างชัดเจน ดังเช่น ตามมาตรา ๒๖๙ เป็นต้น

ยิ่งเมื่อพิจารณาประกอบกับคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้ที่จะสมัครเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา ตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ และมาตรา ๑๑๕ ก็มีได้บัญญัติห้ามการถือหุ้นในบริษัทตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๔๘ และมาตรา ๒๖๕ วรรคหนึ่ง (๒) แต่อย่างไรก็ดี การถือหุ้นในบริษัทดังกล่าว จึงไม่เป็นการต้องห้ามไม่ให้สมัครเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา หากตีความว่าการถือหุ้นให้รวมถึงการคงไว้ซึ่งการถือหุ้นด้วย ย่อมจะไม่เป็นธรรมแก่ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา เนื่องจากสมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา จะเริ่มตั้งแต่วันเลือกตั้ง หรือวันที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศผลการสรรหาสมาชิกวุฒิสภา ในกรณีสมาชิกวุฒิสภาที่มาจากการสรรหา ตามมาตรา ๑๐๕ และมาตรา ๑๑๗

หากจะตีความการถือหุ้นให้รวมถึงการคงไว้ซึ่งการถือหุ้นด้วย ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา หรือผู้สมัครเป็นสมาชิกวุฒิสภาโดยการสรรหา ย่อมจะต้องขายหุ้นก่อนวันเลือกตั้งหรือวันที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศผล มิฉะนั้น ผู้สมัครที่ได้รับการเลือกตั้งหรือการสรรหาให้เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภา แล้วแต่กรณี แต่มิได้ขายหุ้นก่อนวันเลือกตั้งหรือวันที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศผล ผู้ได้รับการเลือกตั้งหรือสรรหา ก็จะมีสมาชิกภาพทันทีในวันเลือกตั้งหรือวันที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศผล ซึ่งจะเป็นการตีความกฎหมายเคร่งครัดตามลายลักษณ์อักษรเกินเลยไปกว่าความได้สัดส่วนพอเหมาะพอควรแก่กรณี

อนึ่ง เมื่อพิจารณาถึงความจำเป็นของบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๖๕ วรรคหนึ่ง (๒) นี้แล้ว ปรากฏชัดว่าเป็นบทบัญญัติที่เคยมีมาก่อนในรัฐธรรมนูญหลายฉบับ

บางฉบับได้ห้ามการคงไว้ซึ่งการถือหุ้นที่มีมาก่อนด้วย บางฉบับก็มีได้ห้ามการคงไว้ซึ่งหุ้นที่มีมาก่อน ดังตัวอย่างในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๓๔ ซึ่งเดิมมิได้มีข้อความห้ามการคงไว้ซึ่งการรับสัมปทานหรือเป็นคู่สัญญากับรัฐที่มีลักษณะต้องห้ามไว้ในมาตรา ๑๐๘ วรรคหนึ่ง (๒) แต่ต่อมาภายหลังเมื่อประสงค์จะขยายข้อห้ามไปถึงการคงไว้ซึ่งการรับสัมปทานหรือการเป็นคู่สัญญากับรัฐด้วย ก็จะต้องกระทำโดยการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญให้มีข้อความห้ามการคงไว้ซึ่งสัมปทานหรือการเป็นคู่สัญญากับรัฐอันมีลักษณะเป็นการผูกขาดตัดตอนด้วย ดังปรากฏตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๕) พุทธศักราช ๒๕๓๘ มาตรา ๑๑๔ วรรคหนึ่ง (๒) หรือในกรณีของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๑๑๐ วรรคหนึ่ง (๒) ซึ่งมีได้ห้ามการคงไว้ซึ่งการถือหุ้นในบริษัทที่มีลักษณะต้องห้ามนั้น ในชั้นยกร่างและพิจารณาของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ได้มีข้อเสนอเบื้องต้นให้เพิ่มบทบัญญัติที่ห้ามการคงไว้ซึ่งการถือหุ้นของบริษัทที่มีลักษณะต้องห้ามด้วย หากประสงค์จะคงไว้ซึ่งหุ้นดังกล่าวต่อไปจะต้องแจ้งให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติทราบ และต้องโอนหุ้นดังกล่าวให้นิติบุคคลที่จัดการทรัพย์สินของผู้ถือหุ้นอื่นถือแทน แต่สภาร่างรัฐธรรมนูญไม่เห็นด้วยและมีมติให้ตัดร่างบทบัญญัติที่ห้ามการคงไว้ซึ่งการถือหุ้นในบริษัทที่มีลักษณะต้องห้ามออกไป ดังปรากฏตามรายงานการประชุมสภาร่างรัฐธรรมนูญ ครั้งที่ ๑๙ วันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๔๐ เอกสารประกอบหมายเลข ๒ ท้ายบันทึกความเห็นของนายบวรศักดิ์ อุวรรณโณ พยานบุคคลของผู้ร้องที่ ๑ หน้า ๒๒๔ ถึงหน้า ๒๕๕ ดังนั้น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ จึงมิได้มีบทบัญญัติห้ามการคงไว้ซึ่งการถือหุ้นในบริษัทที่มีลักษณะต้องห้ามด้วย ซึ่งในการจัดทำรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ก็ได้มีเจตนารมณ์ที่จะเปลี่ยนแปลงข้อห้ามตามมาตรา ๒๖๕ วรรคหนึ่ง (๒) ให้ผิดไปจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ แต่อย่างไรก็ดี จึงมิได้บัญญัติข้อความห้ามการคงไว้ซึ่งการถือหุ้นเข้าไปด้วย ส่วนมาตรา ๔๘ นั้น เมื่อใช้ข้อความลักษณะเดียวกับมาตรา ๒๖๕ วรรคหนึ่ง (๒) จึงต้องตีความให้มีความหมายไปในทางที่สอดคล้องต้องกัน

ฉะนั้น ศาลรัฐธรรมนูญจึงวินิจฉัยโดยเสียงข้างมาก (๖ ต่อ ๒) ว่า การกระทำอันเป็นการต้องห้ามตามมาตรา ๒๖๕ วรรคหนึ่ง (๒) (๔) และวรรคสาม ประกอบมาตรา ๔๘ จึงไม่รวมถึงการถือหุ้นที่มีมาก่อนวันเลือกตั้งหรือวันที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศผลการสรรหาสมาชิกวุฒิสภา

ประเด็นที่จะต้องพิจารณาต่อไป คือ บริษัทอันมีลักษณะต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๖๕ วรรคหนึ่ง (๒) และ (๔) ประกอบมาตรา ๔๘ นั้น มีลักษณะอย่างไร

เห็นว่า บริษัทอันมีลักษณะต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๖๕ วรรคหนึ่ง (๒) และ (๔) ประกอบมาตรา ๔๘ นั้น แบ่งออกได้เป็น ๒ ประเภท คือ

- (๑) บริษัทที่ประกอบกิจการหนังสือพิมพ์ วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ หรือโทรคมนาคม
- (๒) บริษัทที่รับสัมปทานจากรัฐ หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือบริษัทที่เป็นคู่สัญญากับรัฐ หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ อันมีลักษณะเป็นการผูกขาดตัดตอน การรับสัมปทานจากรัฐ ฯ หมายถึงการที่รัฐให้สิทธิกับเอกชนในการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรของชาติหรือจากสิทธิประโยชน์อันเป็นสาธารณะ สัมปทานจึงรวมถึงประทานบัตรที่รัฐออกให้ด้วย ไม่ว่าจะเป็นการให้สิทธิอันมีลักษณะเป็นการผูกขาดตัดตอนหรือไม่ก็ตาม

สำหรับประเด็นที่จะต้องวินิจฉัยต่อไปคือ ผู้ถูกร้องทั้งสี่สืบสายกระทำการอันเป็นการต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ โดยถือหุ้นในบริษัทอันมีลักษณะต้องห้ามหรือไม่ โดยเห็นควรวินิจฉัยประเด็นสมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาก่อน

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๐๕ บัญญัติให้สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเริ่มตั้งแต่วันเลือกตั้ง ซึ่งหมายถึงวันเลือกตั้งทั่วไปซึ่งในคดีนี้ได้แก่วันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๐ และยังรวมถึงวันเลือกตั้งใหม่ ในกรณีที่มีการเลือกตั้งใหม่ด้วย ซึ่งในคดีนี้ได้แก่วันที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๕๑ ส่วนสมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภานั้น มาตรา ๑๑๗ วรรคหนึ่ง บัญญัติให้เริ่มตั้งแต่วันที่ที่มีการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา สำหรับสมาชิกวุฒิสภาที่มาจากการเลือกตั้ง ซึ่งในคดีนี้ได้แก่วันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๕๑ แต่สำหรับสมาชิกวุฒิสภาที่มาจากการสรรหา ให้สมาชิกภาพเริ่มตั้งแต่วันที่คณะกรรมการเลือกตั้งประกาศผลการสรรหา ซึ่งในคดีนี้ได้แก่วันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑

ในกรณีการถือหุ้นของนายกำธร พริ้งสุลกะ คู่สมรสของผู้ถูกร้องที่ ๒๗ (นางนิภา พริ้งสุลกะ) ที่ตามคำร้องอ้างว่า ถือหุ้นบริษัท ทางด่วนกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) อันเป็นการต้องห้ามหรือไม่ ข้อเท็จจริงในประเด็นนี้ฟังได้ว่า คู่สมรสของผู้ถูกร้องที่ ๒๗ มิได้ถือหุ้นในบริษัท ทางด่วนกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) ตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งวินิจฉัยมา แต่ถือหุ้นในบริษัท รถไฟฟ้ากรุงเทพ จำกัด (มหาชน) โดยคู่สมรสของผู้ถูกร้องที่ ๒๗ ถือหุ้นบริษัท รถไฟฟ้ากรุงเทพ จำกัด (มหาชน) มาก่อนได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแล้ว จึงไม่เป็นการต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๕ วรรคหนึ่ง (๒) และวรรคสาม

สำหรับผู้ร้องที่ ๑ ถึงที่ ๑๖, ที่ ๑๘, ที่ ๒๐ ถึงที่ ๒๙, ที่ ๓๑ ถึงที่ ๓๒, ที่ ๓๔ ถึงที่ ๓๙, ที่ ๔๑, ที่ ๔๓ และที่ ๔๕ ข้อเท็จจริงฟังได้ว่า เป็นผู้ถือหุ้นก่อนที่จะได้รับเลือกตั้งหรือสรรหาเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา แล้วแต่กรณี แม้จะยังคงถือหุ้นไว้หลังจากมีสมาชิกภาพเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาแล้วก็ตาม ก็ไม่เป็นการต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๕ วรรคหนึ่ง (๒) (๔) และวรรคสาม ประกอบมาตรา ๔๘

ส่วนผู้ร้องที่ ๑๙, ที่ ๓๐, ที่ ๓๓, ที่ ๔๐, ที่ ๔๒ และที่ ๔๔ ซึ่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ข้อเท็จจริงฟังได้ว่า ได้มาซึ่งหุ้นของบริษัทที่ถูกกล่าวหา มีลักษณะต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๖๕ วรรคหนึ่ง (๒) (๔) และวรรคสาม ประกอบมาตรา ๔๘ แล้วแต่กรณี ภายหลังจากที่เริ่มมีสมาชิกภาพเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแล้ว โดย

ผู้ร้องที่ ๑๙ (นายสมเกียรติ ฉันทวานิช) ได้ซื้อหุ้นบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) เมื่อวันที่ ๒ มกราคม ๒๕๕๑ จำนวน ๒๐,๐๐๐ หุ้น วันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๕๑ จำนวน ๒๐,๐๐๐ หุ้น และวันที่ ๑๘ กันยายน ๒๕๕๑ จำนวน ๑๐,๐๐๐ หุ้น ปราบกฏตามรายการซื้อขายหลักทรัพย์ของ บริษัทหลักทรัพย์ เอเชีย พลัส จำกัด (มหาชน) ที่ส่งให้แก่ผู้ร้องที่ ๑๙ เอกสารท้ายบันทึกถ้อยคำยืนยัน ข้อเท็จจริงของผู้ร้องที่ ๑๙ ลงวันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๕๓

ผู้ร้องที่ ๓๐ (นายเกื้อกูล ด่านชัยวิจิตร) คู่สมรส คือ นางนลินี ด่านชัยวิจิตร ได้ซื้อหุ้นของบริษัท ปตท.สำรวจและผลิตปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน) เมื่อวันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๕๑ จำนวน ๑,๐๐๐ หุ้น ปราบกฏตามบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงของผู้ร้องที่ ๓๐ ลงวันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๕๓ และหนังสือแจ้งรายละเอียดวันที่ซื้อขายหลักทรัพย์ที่แนบท้ายบันทึกถ้อยคำของผู้ร้องดังกล่าว

ผู้ร้องที่ ๓๓ (นางมลิวลัย ธัญญสกุลกิจ) ได้ซื้อหุ้นของบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) เมื่อวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๕๑ จำนวน ๕๐๐ หุ้น วันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๕๑ จำนวน ๓๐๐ หุ้น วันที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๕๑ จำนวน ๓๐๐ หุ้น วันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๕๑ จำนวน ๓๐๐ หุ้น และวันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๕๑ จำนวน ๑,๐๐๐ หุ้น นอกจากนี้ ยังซื้อหุ้นของบริษัท ปตท.สำรวจและผลิตปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน) เมื่อวันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๕๑ จำนวน ๑,๐๐๐ หุ้น วันที่ ๔ กันยายน ๒๕๕๑ จำนวน ๕๐๐ หุ้น และวันที่ ๖ มกราคม ๒๕๕๒ จำนวน ๒,๐๐๐ หุ้น ทั้งในวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๕๑ ยังได้ซื้อหุ้นของบริษัท ทีทีแอนด์ที จำกัด (มหาชน) จำนวน ๕๐,๐๐๐ หุ้น ปราบกฏตามรายการซื้อขายหลักทรัพย์ เอกสารท้ายคำชี้แจงของผู้ร้องที่ ๓๓ ต่อคณะกรรมการไต่สวนของคณะกรรมการการเลือกตั้ง หมายเลข ๓ หมายเลข ๕ และหมายเลข ๙ ตามลำดับ

ผู้ถูกร้องที่ ๔๐ (นายบุญจง วงศ์ไตรรัตน์) คู่สมรส คือ นางกาญจนา วงศ์ไตรรัตน์ ได้ซื้อหุ้นบริษัท ปตท.สำรวจและผลิตปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน) เมื่อวันที่ ๙ พฤษภาคม ๒๕๕๑ จำนวน ๑๐,๐๐๐ หุ้น วันที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๕๑ จำนวน ๒๐,๐๐๐ หุ้น วันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๕๑ จำนวน ๑๐,๐๐๐ หุ้น วันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๕๑ จำนวน ๑๐,๐๐๐ หุ้น และวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๕๑ จำนวน ๑๐,๐๐๐ หุ้น ปรากฏตามคำแถลงการณ์ปิดคดีของผู้ถูกร้องที่ ๔๐ หน้า ๑๐ และ ๑๓ ประกอบคำชี้แจงข้อเท็จจริงเพิ่มเติม ลงวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๕๒ ที่ผู้ถูกร้องยื่นต่อประธานอนุกรรมการไต่สวนของคณะกรรมการการเลือกตั้ง และรายการซื้อขายหลักทรัพย์ เอกสารแนบท้ายคำชี้แจงเพิ่มเติมดังกล่าว แผ่นที่ ๑

ผู้ถูกร้องที่ ๔๒ (ร้อยโท ปรีชาพล พงษ์พานิช) ได้ซื้อหุ้นบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) ในช่วงเดือนมิถุนายน ๒๕๕๑ จำนวน ๓๐,๐๐๐ หุ้น ปรากฏตามหนังสือชี้แจงข้อเท็จจริงเพิ่มเติม ลงวันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๕๒ หน้า ๔ ที่ผู้ถูกร้องที่ ๔๒ ยื่นต่อประธานคณะกรรมการไต่สวนของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ซึ่งสอดคล้องกับบันทึกคำให้การของนายสุพจน์ เหล่าสุอาภา ผู้จัดการสำนักกฎหมายของบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) ที่ได้ให้การต่อคณะกรรมการไต่สวนของคณะกรรมการการเลือกตั้ง เมื่อวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๕๒ และบัญชีการถือหุ้นของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หน้า ๒/๒

ผู้ถูกร้องที่ ๔๔ (หม่อมราชวงศ์กิติวัฒนา (ไชยันต์) ปกมนตรี) ได้ซื้อหุ้นบริษัท ไทยเทเลโฟน แอนด์เทคโนโลยีคอมมิวนิเคชั่น จำกัด (มหาชน) ซึ่งปัจจุบันเปลี่ยนชื่อเป็นบริษัท ทีทีแอนด์ที จำกัด (มหาชน) เมื่อวันที่ ๒ มกราคม ๒๕๕๑ จำนวน ๕๐,๐๐๐ หุ้น ปรากฏตามบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงของผู้ถูกร้องที่ ๔๔ ส่วนที่ผู้ถูกร้องที่ ๔๔ อ้างว่า เป็นหุ้นที่มีอยู่เดิมก่อนดำรงตำแหน่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนั้น กลับปรากฏจากบันทึกถ้อยคำของผู้ถูกร้องที่ ๔๔ ที่ให้ไว้แก่ประธานกรรมการไต่สวนของคณะกรรมการการเลือกตั้งว่า ได้เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบสัดส่วน ตั้งแต่วันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๐ ซึ่งเป็นวันเลือกตั้ง ดังนั้น จึงฟังได้ว่า ผู้ถูกร้องที่ ๔๔ ได้หุ้นดังกล่าวมาหลังจากเริ่มมีสมาชิกภาพเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแล้ว

การถือหุ้นของผู้ถูกร้องที่ ๑๙, ที่ ๓๓, ที่ ๔๒ และที่ ๔๔ ซึ่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และการถือหุ้นของคู่สมรสของผู้ถูกร้องที่ ๓๐ และที่ ๔๐ เป็นการถือหุ้นภายหลังจากที่ผู้ถูกร้องทั้งหกได้รับเลือกตั้งให้เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแล้ว จึงมีหน้าที่ต้องวินิจฉัยต่อไปว่า บริษัทที่ผู้ถูกร้องทั้งหกถือหุ้นภายหลังจากมีสมาชิกภาพเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแล้วนั้น เป็นบริษัทอันมีลักษณะเป็นการต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๕ วรรคหนึ่ง (๒) และ (๔) ประกอบมาตรา ๔๘ หรือไม่

เห็นว่า บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) ประกอบกิจการค้าขายเชื้อเพลิง ซึ่งแม้จะมีใช้บริษัทที่ได้รับสัมปทานหรือเป็นคู่สัญญากับรัฐที่มีลักษณะผูกขาดตัดตอนก็ตาม แต่บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) เป็นบริษัทผู้ลงทุนในบริษัทอื่น (Holding Company) เช่น ถือหุ้นในบริษัท ปตท.สำรวจและผลิตปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน) ซึ่งเป็นบริษัทที่ได้รับสัมปทานในการสำรวจและขุดเจาะน้ำมันจากกระทรวงพลังงาน ร้อยละ ๖๕.๔๒ หรือถือหุ้นในบริษัท ปตท.เคมีคอล จำกัด (มหาชน) ซึ่งได้รับสัมปทานในการผลิตและจำหน่ายน้ำประปา ไฟฟ้า จากกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และกระทรวงพลังงาน ตามลำดับ จำนวนร้อยละ ๔๙.๑๖ อันเป็นจำนวนที่มากพอที่จะครอบงำกิจการได้ เมื่อบริษัท ปตท.สำรวจและผลิตปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน) และบริษัท ปตท.เคมีคอล จำกัด (มหาชน) ได้รับสัมปทานจากหน่วยงานของรัฐ จึงเป็นบริษัทอันมีลักษณะเป็นการต้องห้ามตามมาตรา ๒๖๕ วรรคหนึ่ง (๒) การถือหุ้นในบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) จึงเป็นการถือหุ้นในบริษัทอันมีลักษณะเป็นการต้องห้ามโดยทางอ้อม

สำหรับบริษัท ปตท.สำรวจและผลิตปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน) ประกอบกิจการสำรวจและผลิตปิโตรเลียม โดยได้รับสัมปทานในการสำรวจและขุดเจาะน้ำมันจากกระทรวงพลังงาน จึงเป็นบริษัทอันมีลักษณะเป็นการต้องห้ามตามมาตรา ๒๖๕ วรรคหนึ่ง (๒)

ส่วนบริษัท ทีทีแอนด์ที จำกัด (มหาชน) ประกอบกิจการให้บริการโทรศัพท์ โดยได้รับสัมปทานจากองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย ปัจจุบันแปรสภาพเป็นบริษัทมหาชน ชื่อบริษัท ทีไอที จำกัด (มหาชน) มีสถานะเป็นหน่วยงานของรัฐ ซึ่งนอกจากจะเป็นบริษัทที่รับสัมปทานจากรัฐแล้ว ยังเป็นบริษัทที่ประกอบกิจการโทรคมนาคมอีกด้วย จึงเป็นบริษัทอันมีลักษณะเป็นการต้องห้ามตามมาตรา ๒๖๕ วรรคหนึ่ง (๔) ประกอบมาตรา ๔๘

รัฐธรรมนูญห้ามการเข้าถือหุ้นในบริษัทที่ต้องห้าม โดยไม่ได้ระบุว่า จะต้องถือหุ้นจำนวนเท่าใด และไม่ได้ระบุว่า จะต้องใช้อำนาจบริหารงานหรือครอบงำกิจการหรือไม่ ฉะนั้น การถือหุ้นเพียงหุ้นเดียวก็ย่อมเป็นการถือหุ้นตามความหมายในรัฐธรรมนูญแล้ว แม้ผู้ถือหุ้นจะไม่มีอำนาจบริหารหรือครอบงำกิจการก็ตาม การที่รัฐธรรมนูญบัญญัติห้ามการถือหุ้นไว้ชัดเจน ก็เพื่อเป็นการป้องกันไม่ให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองรวมทั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา มีช่องทางที่จะใช้หรือถูกใช้ตำแหน่งหน้าที่แสวงหาประโยชน์โดยมิชอบในทางใดทางหนึ่ง

ดังนั้น แม้การซื้อหุ้นของผู้ถูกร้องที่ ๑๙, ที่ ๓๐, ที่ ๓๓, ที่ ๔๐, ที่ ๔๒ และที่ ๔๔ หรือคู่สมรส จะเป็นการซื้อในตลาดหลักทรัพย์ และแม้จะเป็นการลงทุนระยะสั้นหรือเพื่อเก็งกำไรก็ตาม

ก็เป็นการอันต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๕ วรรคหนึ่ง (๒) (๔) และวรรคสาม ประกอบมาตรา ๔๘ แล้วแต่กรณี

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ศาลรัฐธรรมนูญจึงวินิจฉัยโดยเสียงข้างมาก (๗ ต่อ ๑) ว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑๙, ที่ ๓๓ และที่ ๔๒ กระทำการอันเป็นการต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๖๕ วรรคหนึ่ง (๒) ผู้ถูกร้องที่ ๓๐ และที่ ๔๐ กระทำการอันเป็นการต้องห้ามตามมาตรา ๒๖๕ วรรคหนึ่ง (๒) และวรรคสาม ส่วนผู้ถูกร้องที่ ๔๔ กระทำการอันต้องห้ามตามมาตรา ๒๖๕ วรรคหนึ่ง (๔) ประกอบมาตรา ๔๘ อันเป็นเหตุให้สมาชิกภาพของนายสมเกียรติ ฉันทวานิช ผู้ถูกร้องที่ ๑๙, นายเกื้อกุล ด่านชัยวิจิตร ผู้ถูกร้องที่ ๓๐, นางมลิวลย์ ธีญญสกุลกิจ ผู้ถูกร้องที่ ๓๓, นายบุญจง วงศ์ไตรรัตน์ ผู้ถูกร้องที่ ๔๐, ร้อยโท ปรีชาพล พงษ์พานิช ผู้ถูกร้องที่ ๔๒ และหม่อมราชวงศ์กิติวัฒนา (ไชยันต์) ปกมนตรี ผู้ถูกร้องที่ ๔๔ สิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๐๖ (๖) นับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัย

นายชัช ชลวร	ประธานศาลรัฐธรรมนูญ
นายจรัญ ภักดีธนากุล	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายจรูญ อินทจาร	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายเฉลิมพล เอกอรุ	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายณรงค์ มาประณีต	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายบุญส่ง กุลบุปผา	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายสุพจน์ ไข่มุกด์	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายอุดมศักดิ์ นิติมนตรี	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ